

דברות קודש

שנאמרו ע"י
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מאמר ולבי ער

~~~

מאמר אשי ישראל

~~~

חשיבות הלימוד ברציפות
לבחורי חמד - הכנה לימי השוכבי"ם

יו"ל ע"י

מכון להוצאת הדא"ח

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שע"י חסידי קאסוב

שמות תש"פ לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים הפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ישר גראפיקס
347.528.6918

פרנס החודש

ידידינו הנכבד
העומד תמיד לימינינו

הרה"ג ר' חנניא דוב גליק שליט"א

תומך הגליון

לעי"נ הרב החסיד

ר' אברהם מאיר ב"ר ישכר דוב

נלב"ע כ"ט אייר תשע"ט לפ"ק
הונצה ע"י בנו יעקב בן נחמה

שותפי הגליון

לע"נ הרה"ח ר' יצחק מנחם ב"ר יחיאל
שטיינמעץ ע"ה
נלב"ע כ"ט כסלו ער"ח שבט

פרנסי הגליון

מו"ה אלטר יעקב לעווי הי"ו

מו"ה יעקב (ב"ר נחמן) ראזנער הי"ו
לרגל הולדת בנו בכורו למז"ט

הרה"ג רבי יעקב גאנצפריד שליט"א
ראש הכולל דחסידי בעלזא - ב"פ
לרגל נישואי בנו הבה"ח דוב אפרים נ"ו

מו"ה אהרן קליין הי"ו
בן ידידינו הרה"ח המפואר ר' ליפא שליט"א
לרגל נישאו בתו למז"ט

הקדמה

בחדרת קודש וחדותא דליבא אנו מביאים לפניכם קהל קדוש ונכבד יראי ה' וחושבי שמו הדורשים ומבקשים את דבר ה' מהני מילי מעליותא דברי תורה ומוסר מעוררי הלב והנשמה ממורה דרכינו ומאיר נתיבותינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אשר דיבר בקדשו בזמנים שונים.

ולעת הזאת כשאנו מתכוננים שבע"ה בא יבא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשבות בתוככי עירינו עיר התורה והחסידות מאנסי יצ"ו, להשפיע עלינו מאורו ולהעניק לנו מאוצרו הטוב, להדריכנו על מי מנוחות בדרך הישר והרצוי בעבודה ה', להורות לנו את הדרך ישכון אור ה' בלבינו להאיר את החשכה וההסתר שבדורנו, אמרנו לנכון שדבר בעתו מה טוב ונאה ויאה לתועלת הצמאים לדבר ה' **להרחיב את גליון ה'דברות קודש' ולהעלות עלי גליון ג' מאמרים נפלאים** מוכנים ומזומנים לקהל הקודש לשבת נעלה זו.

מאמר הראשון **"ולבי ער"** הוא מאמר נפלא על עבודת התפילה אשר תוכו רצון אהבה ליישר הלבבות ולהרים המוחות, ולהמציא נתיב יושר באורח חיים, וצוהר עושה לתיבה לתמוך את הנפש ולסעדה, להכינה ולהבינה אור ומהות התפילה, ויגלה בה **אוצרות נפלאים במעלת ההשתוקקות והצמאון בתפילה, ואיך שכל מהותה של תפילה הוא דביקות ויחוד הנפש ביוצרה**, כאשר האדם יכסוף וישתוקק לאלקיו והקב"ה מתאוה לתפלתן של ישראל, ומענין לענין יקשר נימא בנימא וחבל בחבל לבאר בזה עוד ענינים נאים ונפלאים, כאשר עיני הקורא יחזה למישרים.

וזאת למודעי כי מאמר הלז הוא רק ראשית ביכורים וניצוצי אורה ממאמרי רבינו שליט"א על עניני התפילה, אשר בעז"ה בקרוב ישכון כבודו בספר בפני עצמו, גליא לדרעיה ויפול נהורא דנשמתא באור העבודה, אשר בו יתברר ויתלבן ענינים נפלאים ומאמרים נשגבים בביאור כל פרט ופרט משליבי העבודה שבלב זו תפילה, ויה"ר שחפץ ה' בידינו יצליח להוציאה לאור עולם לרוות נפש הצמאים לדבר ה'.

מאמר השני' הוא מאשר מרן רבינו שליט"א נשא בקדשו ברבים בקול חוצב להבות אש והיו נאמרים בהתעוררות עצומה ורשפי אש קודש. והדברים סובבים בעיקרם על **עבודתינו בעניני קדושה בדורינו אנו, וחשיבות עבודתינו בתוך ההסתר**. והם דברי חיזוק המעודדים ומחזקים את האדם לעבודת בוראו, ומאמר זה בשם **"אשי ישראל"** יכונה.

מאמר השלישי הוא מאשר השמיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בגודל ענין **"לימוד ברציפות"** כהכנה לימי השובבי"ם תשע"ח, אשר שפתותיו ברור מללו במעלת עבודה של לימוד ברציפות, אשר מתוך כך יצלול האדם במים אדירים כנחל בדרך ישתה ממימי הדעת אין מים אלא תורה, וגם איכות הלימוד וצורתה ועומקה ישתנה למעליותא ע"י לימוד ברציפות, וממנו ילמדו וכן יעשו גבורי חיל העומדים בבית ה', לשאוב חיזוק ואומץ רב בעסק התורה.

ונפרוש כפינו לשמים שיה"ר שיזכו עוד רבות בשנים לחמם לאורו הגדול של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשאוב מבארו – באר מים חיים – מלא חפניים של הדרכה, חיזוק והתעוררות בכדי שיהיה לנו הכח לעמוד איתן מול נסיונות הדור ולהעמיד דורות ישרים ומבורכים ע"ד התורה והחסידות, ויזכה רבינו שליט"א לאריכות ימים ושמים טובים מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא, ומתוך שמחה ונחת וכל טוב, עדי נזכה לקבל פני משיח צדקינו בב"א.

מכון שפ"ה ברורה

תוכן הענינים

מאמר ולבי ער.....א

תכלית הבריאה מקום חושך ✦ ע"י הצמאון ממשיכין אורו בתחוננים ✦ הצמאון דוקא ע"י החושך ✦ בתחוננים נתלבשה רצון ה' ותשוקתו ✦ צדיק באמונתו יחיה בצמאון חי ✦ ארץ תחתון טוב מאוד ✦ הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים ✦ מעלת התפלה בעקבתא דמשיחא ✦ מי הם האובדים בארץ אשור ✦ החושך יש לה סיבה ותכלית ✦ עונה לעמו ישראל ✦ עבודה שבלב

מאמר אשי ישראל - עבודתנו במס"נ.....יט

חיפוש המקום המיועד לבית המקדש ✦ העבודה שדורשים בדור הזה ✦ הקרבנות - אשי ישראל ✦ הזהירות מהיסח הדעת ✦ התגברות על נטיות הגוף - קרבן אשי ישראל ✦ מזבח אשי ישראל הוא בכל מקום ✦ עבודת דורנו - לעשות מה שביכלתנו כי בנפשנו הדבר ✦ אשי ישראל - הקדמה לתפילה ✦ תורה חדשה מאתי תצא ✦ ע"י סור מרע זוכים לעשה טוב ✦ בנין בית המקדש זוכים ע"י מס"נ ✦ מלחמה מדין - הוראה לדורות ✦ עצת בלעם היה להכשיל את ישראל ✦ נקמת ה' במדין ✦ חצוצרות התרועה - אלו השופרות ✦ הארון - מקום המקדש ✦ הציץ - להכניע כחות הרע דלמעלה ✦ מגדל הפורח באויר - זה לעומת זה ✦ ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא ✦ אלישע הנביא המשיך לזה תיקון ורפואה ע"י כח הקדושה ✦ הטומאה מבקשת להתפס בקדושה ✦ לפעמים הנסיונות מחמת ענין אחר לגמרי ✦ בורא רפואות - ע"י שמירה מכל דבר רע ✦ העבודה של דוד המלך המשיך שיר חדש ✦ להתפלל לביאת המשיח שיתוקן עון פעור

בענין חשיבות הלימוד ברציפות - הכנה לימי השובבי"ם.....לט

לימוד ברציפות מביא ברכה והשגה בתורה ✦ היגיעה במצרים היתה הכנה לקבלת התורה ✦ לימוד מתוך יגיעה עולה פי כמה על לימוד רגיל ✦ תענית דיבור יש לה מעלה מיוחדת על תענית אכילה ✦ חומר הענין של דיבור במקוה ✦ גודל עבודת משה רבינו שדביקותו בהש"ת היה בלי שום הפסק ובכל עת ובכל מצב ✦ ללימוד רציפות נצרכה מח פנוי מדאגות וכל מיני טירדות ✦ רובם של הדאגות והטירדות המבלבלים דעת הבחורים הם דמיונות ודברים של מה בכך ✦ משה רבינו לא נתן לשום טירדה ודאגה להפריע אותו מעבודתו ודביקותו בה' ✦ גודל דביקותו והשגתו של אדונינו הרמב"ם ז"ל ✦ גודל סגולת ימי השובבי"ם להתעלות במעלות התורה ✦ גדלות לימוד ברציפות עד שהס"א אינו יכול לשאת אותה ומעמיד על האדם כל מיני קושיים שלא יוכל לקיימה כראוי ✦ כגודל הקשיים - כך גודל ההצלחה ✦ אם רואה האדם שכל מיני עיכובים משטינים את דרכו בעבודתו ית' עליו לידע שהוא אך ורק מטעם גדלותו וחשיבות עבודתו

מאמר ולבי ער

שהקב"ה מבקש דבר מכנסת ישראל עד שממתין ומצפה שהם יענו לבקשתו.

וברי לבאר הענין נקדים לשון הזוה"ק (פ' ויקרא דף ד: ע"ל הפסוק ויקרא א' א') ויקרא אל משה, "רבי אלעזר פתח, (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצר קצרה ידי מפרדות, זכאין אינון ישראל, דבכל אתר דאשתכחו, קודשא בריך הוא אשתכח עמהון, וקודשא בריך הוא אשתכח ביניהון, ומתפאר בהו בישראל, הדא הוא דכתיב (שם מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, ולא עוד, אלא דישאל אשלימו מהימנותא בארעא, וישאל שלימו דשמא קדישא אינון, וכד ישראל אשתלימו בעובדיהו כביכול שמא קדישא אשתלים.

וברי ישראל לא אשתלימו לתתא, בעובדיהו, ואתחייבו גלותא, כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא, דתנן, דא סליק ודא נחית, ישראל דלעילא סליק לעילא, כנסת ישראל נחיתת לתתא, אתרחקו דא מן דא, כביכול אשתאר שמא קדישא בלא

איתא בגמ' (ברכות דף ו: א) "אמר רבי יוחנן בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הכנסת ולא מצא בה עשרה מיד הוא כועס שנאמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו וכשמת אומרים לו אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום דכתיב וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם ואין עמידה אלא תפלה שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל".

וצריך להבין דבר זה, שהרי אנו יודעים שענין התפלה הוא שהקב"ה עונה לעמו ישראל בעת שועם אליו, ועונה להם בעת צרתם, וזה הוא מציאות שכלל ישראל מתפללים ומבקשים דבר מהקב"ה והקב"ה עונה להם, אבל כאן אנו רואים מציאות אחרת לגמרי, והוא שענין התפלה הוא שהקב"ה מבקש מכלל ישראל דבר ורוצה שהם יענו את בקשתו, ועל זה נאמר מדוע באתי וגו' קראתי ואין עונה, שאין מי שעונה את בקשתו של הקב"ה, ולכאורה אינו מובן שהרי לכאורה אין ענין התפלה

כנפרדים כביכול מעצם מציאותו, ושם במקום תחתון יהיה לו להקב"ה דירה לישוב בה. ונמצא שכדי שיתקיים רצונו של הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, הוצרך כביכול להעלים אורו מתחתונים, כדי שיוכלו להיות כמציאות בפני עצמו, מציאות של חושך, שלא יתבטלו כולו מגילוי כבוד ה', ובאמצעות חושך זה יוכל להתקיים רצונו ותאווה להיות לו דירה בתחתונים.

והענין כי קודם שנברא העולם היה כל העולם כולו מלא מאור א"ס ב"ה ולא היה שייך כלל שיתגלה מלכותו כי הכל היה עצם מציאותו יתברך ולא היה שייך כלל שימלוך על איזה דבר שנפרד ממנו, ולזה צמצום הקב"ה את אורו וברא כל העולמות עד שנתהוו עולם הזה השפל שלא נמצא בו כלל שום חיות נגלה מאורו יתברך, כדי שמתוך כך יתגלה מלכותו יתברך כאשר כל אנשי עולם התחתון - בעולם שנראה כדבר נפרד ויש בפני עצמו - יטו כולם שכס אחד לעבדו בכל לבב, ובזה יתגלה בשלימות אור מלכותו יתברך על הארץ מתחת שידעו ויכירו כי אתה שמך ה' לבדך מלך עליון על כל הארץ.

שלימו, וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא.

ואת על גב דישראל בגלותא, קודשא בריך הוא אשתכח בינייהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא, וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ולית מאן דיתער רוחיה, כדין קודשא בריך הוא אמר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, אקדמית ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה, עכל"ק.

תכלית הבריאה מקום חושך

והנה בספרי קודש האריכו למעניתם בביאור הטעם והתכלית לאיזה צורך ברא הקב"ה את עולמו, שהרי הקב"ה שלם בתכלית השלימות למעלה מהשגתו, וא"כ על כרחך לא שייך לומר שהיה חסר להקב"ה איזה דבר קודם בריאת העולם עד שהיה לו צורך להשלים החסרון ולברוא עולם ומלואו.

ומודעת זאת מה שמוכא במדרש (עי' הנחומא נשא פט"ז) 'נתאה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'. והרי לן בזה תכלית הבריאה להיות המציאות של תחתונים, שהם נראים

א. והדברים מבוארים בארוכה בכמה ספרי קודש כל אחד בלשונו ובסגנונו, וזה לשון התניא בשער היחוד והאמונה פרק ז': כי הנה סיבת וטעם הצמצום וההסתור הזה שהסתיר והעלים הקדוש ברוך הוא את החיות של העולם כדי שיהיה העולם נראה דבר נפרד בפני עצמו הנה הוא ידוע לכל כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך דאין מלך בלא עם פ' עם מלשון עוממות שהם

ומעם זה מרומז גם בפסוקים הראשונים של התורה, "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום וגו'", ולכאורה יפלא שהעיקר חסר מן הספר שהתורה מספרת לנו סדר הבריאה והעלים טעמו לגמרי, ועל כן הדעת נותן שאכן רמז הכתוב בפסוקים אלו טעם הבריאה, ואמר הכתוב שסיבת הבריאה היתה לתכלית שיהיה בהארץ מציאות של תוהו ובוהו וחושך, ולכן הדגיש ומפרש שמיד בראשית הבריאה ברא הקב"ה מציאות של חושך ותוהו

דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך כי אילו אפילו היו לו בנים רבים מאד לא שייך שם מלוכה עליהם וכן אפילו על שרים לבדם רק ברוב עם דווקא הדרת מלך ושם המורה על מדת מלכותו יתברך הוא שם אדנות כי הוא אדון כל הארץ ונמצא כי מדה זו ושם זה הן המהוין ומקיימין העולם להיות עולם כמות שהוא עכשיו יש גמור ודבר נפרד בפני עצמו ואינו בטל במציאות ממש כי בהסתלקות מדה זו ושם זה ח"ו היה העולם חוזר למקורו בדבר ה' ורוח פיו ית' ובטל שם במציאות ממש ולא היה שם עולם עליו כלל והנה גדר ובחי' שם עולם נופל על בחי' מקום ובחי' זמן דוקא בחי' מקום הוא מזרח ומערב צפון דרום מעלה ומטה בחי' זמן עבר הוה ועתיד. והנה כל בחי' אלו אין להן שייכות במדות הקדושות העליונות כי אם במדת מלכותו ית' לבדה שייך לומר שהוא ית' מלך למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית וכן לד' סטרין וכן בבחי' זמן ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך ונמצא שחיות המקום וכן חיות הזמן והתהוותם מאין ליש וקיומם כל זמן קיומם הוא ממדת מלכותו ית' ושם אדנות ב"ה ולפי שמדת מלכותו ית' מיוחדת במהותו ועצמותו ית' בתכלית היחוד כמו שיתבאר הלכך גם בחי' המקום והזמן בטיילים במציאות ממש לגבי מהותו ועצמותו ית' כביטול אור השמש בשמש וזהו שילוב שם אדנות בשם הוי"ה כי שם הוי"ה מורה שהוא למעלה מן הזמן שהוא היה הוה ויהיה ברגע א' כמ"ש בר"מ פרשת פנחס וכן למעלה מבחי' מקום כי הוא מהוה תמיד את כל בחי' המקום כולו מלמעלה עד למטה ולד' סטרין. והנה אף על פי שהוא ית' למעלה מהמקום והזמן אף על פי כן הוא נמצא גם למטה במקום וזמן דהיינו שמתייחד במדת מלכותו שממנה נמשך ונתהווה המקום והזמן וזהו יחודא תתאה, שילוב הוי"ה באדנות ב"ה, דהיינו שמהותו ועצמותו יתברך הנקרא בשם אין סוף ברוך הוא מלא את כל הארץ ממש בזמן ומקום כי בשמים ממעל ובארץ ולד' סטרין הכל מלא מאור א"ס ב"ה בשוה ממש כי כך הוא בארץ מתחת כמו בשמים ממעל ממש כי הכל הוא בחי' מקום הבטל במציאות באור אין סוף ברוך הוא המתלבש בו על ידי מדת מלכותו המיוחדת בו ית' רק שמדת מלכותו היא מדת הצמצום וההסתר להסתיר אור אין סוף ב"ה שלא יבטלו הזמן והמקום ממציאותם לגמרי ולא יהיה שום בחי' זמן ומקום במציאות אפילו לתחתונים, עכ"ל.

מאמר ולבי ער

לאיש הנלכב מה הוא חובת האדם בעולמו, מיד יענה ויאמר שכל תשוקת האדם בעולמו הוא לקיים תרי"ג מצות התורה וללמוד וללמד ולהתפלל ולגמול חסד בגופו ובממונו. ואכן כן הוא האמת, אך בוודאי שבזה הענין לבד חסר נקודה עמוקה בתכלית הבריאה, כי אם נימא שזה לבד תכלית בריאת האדם הוא, א"כ יקשה על מה שמצינו כמה מקראי קודש המורים על גודל צמאון הצדיקים להקב"ה, וכדמיון הכתוב (תהלים ס"ג ב') 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים', וכן שאר הפסוקים המורים על צמאון והשתוקקות עצומה להשי"ת, 'כאיל תערוג על אפיקי מים וגו' (תהלים מ"ב ג), 'כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה' (שה"ש ח' ו'), וגם אנו מבקשים ומתפללים על זה, וכמ"ש (תהלים כ"ז ד) 'אחת שאלתי וגו' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו', ובתפילת 'ידיד נפש' הרי הוא כל כולה בקשה בצמאון וכיסופין באומרנו 'נפשי חולת אהבתך אנא אל נא רפא נא לה בהראות לה נועם זיוך וכו' נכסוף נכספתי לראות מהרה בתפארת

ובוהו, וכאלו זה הוא העיקר וראש וראשון שבכל הבריאה, ולולי זאת לא היה להבריאה שלימות כלל.

ואמנם בזו עדיין לא נתיישב לן טעם מספיק לבריאת העולם, שעצם הדבר אינו מובן למה אכן נתאוה כן להיות לו דירה בתחתונים, והרי גם בלי זה היה הקב"ה שלם בכל מיני שלמות ואין אנו משכילים בהטעם שאכן נתאוה לזה, אבל באמת במופלא ממך אל תחקור, וכבר האיר העינים בעל התניא שאכן אין זה מצד איזה הכרח וטעם שכלי 'כי אם מפני שנתאוה כך', שהוא למעלה מטעם המובן לנו, וכלשונו שאמר 'אויף א תאוה איז קיין קשיא"^ב.

ע"י הצמאון מומשיכין אורו בתחתונים

ואחר שנתבאר לן היטב על איזה יסוד בנה הקב"ה את עולמו, נביא עוד שורה לנדבך של אבנים, ונשכיל לדעת מה הוא יסוד עבודת התחתונים, ומציאותן של נשמות ישראל בזה העולם השפל ותכלית מעשיהם, ובוודאי כשנשאל שאל

ב. ומובא הדבר באור התורה (פ' בלק דף תתקצ"ז) וז"ל "והנה למה נתאוה זה אין ידוע, אם כך עלה ברצונו, ושמעתי שכאדמו"ר נ"ע אמר בדרושים הישנים בלאזי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ומאחר שנתאוה הנה על תאוה אין שואלים קושיא".

ועי' בספר יו"ט של ר"ה (תרס"ו, ליל ב' דר"ה) "שזהו מצד התשוקה לבד, לא מצד ההכרח ח"ו שבביל השלימות, ואין אנו יודעים טעם שכלי מפני מה נשתוקק

בשלימות, כי שלימות גילוי אורו בתחתונים, הוא באופן שכתוב (ישעיה ב' י"א) 'ונשגב ה' לבדו ביום ההוא', שרק להקב"ה לבדו יהיה משפט המלוכה, וזה לא נהיה רק כאשר יהיה השתוקקות מכנסת ישראל להקב"ה לבטל עצמינו כדוגמת תשוקת האשה לבעלה, שלא נהיה אנו נחשבים כיש בפני עצמו, רק ישתוקק האדם להקב"ה בביטול כנר בפני האבוקה, וזה כמה נכסוף נכספתי בצמאון עז והשתוקקות, ובזה נמשיך עצם אורו יתברך בתחתונים.

ולטעם זה נקרא הקב"ה בשם חתן וכנסת ישראל כלה קרויה בנעימה, וכמ"ש (ישעיה ס"ב ה') 'ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך', כי תכלית עבודת האדם הוא להיות ככלה המשתוקקת להתייחד עם בעלה, וזה כללות ענין היחודים של כנסת ישראל עם הקב"ה – קודשא בריך הוא ושכינתיה – שכלל ישראל ישתוקק לדעת את ה' ולהתקרב לפניו, ובזה מכריזים ואומרים שכל החושך כולו אין זה כי אם הבל ורעות רוח וקליפה המסתיר על אורו יתברך, כי גם במקום צר חושך וצלמות בארץ ציה ועיף בלי מים, אין לנו דבר אחר בעולם זולת דביקות נפשינו בהקב"ה.

עוזיך, וכי למה יצטרך האדם להשתוקק ולכסוף כל כך אל השי"ת, והרי יש לו לפניו מצות התורה אשר בכח האדם לקיימה, וספר פתוח לפניו ללמוד וללמד, ומה לו להשתוקק ולכסוף כאיל תערוג על אפיקי מים ולבקש רחמים על זה.

ואמנם מפני שמצינו שתכלית הבריאה הוא כדי שיהיה לו להקב"ה דירה בתחתונים, א"כ מאיליו נדע את מה שאנו עושים כאן בעולם התחתון, שאנו מייחדים שמו ערב ובוקר, ואנו מסתובבים במקום חושך בארץ ציה וצלמות, ובמקומות אלו אנו זוכרים את ה' ומאמינים בו לבטוח בישועתו, וישראל מאמינים בני מאמינים שגם בתוך החושך והצמצום גם שם מאיר אורו יתברך בשלימות, וגם הברואים בעולם היש, כולם כלולים בטלים ומבוטלים נגד אורו יתברך המחיה ומהווה את כל ההיות, ובזה אנו ממשיכים עצם אורו כביכול גם בתחתונים,

אבל כאשר תהיה הדבר הזה רק באופן קר, בלתי אהבה עזה וצמאון נפלא להקב"ה, אזי עדיין לא נמשיך עצם אורו כביכול, כי אז נהיה גם אנו כדבר ויש בפני עצמו להביט אל עסקינו בלבד, ולא נמשיך אורו

וכו', שאין זה מצד איזה הכרח וטעם שכלי כי אם מפני שנתאוהו כך, שהוא למעלה מטעם ודעת, וכמו שאמר רבינו ז"ל ע"ז, אויף א תאווה איז קיין קשיא, רק שנתאווה שיהיה מציאות תחתונים, ויומשך בח' עצמות ואו"ס למטה וכו".

הצמאון דוקא ע"י החושך

ומעתה יבואר ביותר טעם הדבר שתכלית בריאת העולם הוא דוקא כאשר יש מציאות של חושך, והוא המציאות של יש ועולם הזה שאין ניכר בו אורו יתברך, כי תכלית היחוד בין קוב"ה וכנסת ישראל כביכול נמשך דוקא מתוך החושך, כי לולי החושך והצמצום לא היה שום צמאון התחתונים להתייחד, כי לא נחסר מאתם מאומה מאורו יתברך ומה להם להשתוקק להתייחד עם הקב"ה כאשר הם כבר מיוחדים ועומדים, ואמנם מאחר שאנו נמצאים בחושך כפול ומכופל, הרי זה עצמו מעורר את לבבינו להתדבק בהקב"ה באהבה עזה מאוד, עד שנרצה לבטל את עצמינו כליל.

ומבואר הדבר היטב בדרך מצותיך (הוספה למצות טומאת מצורע) לבאר ענין האהבה דבכל מאודיך וז"ל "ולכן נק' אהבה זו מאדך שמאד היינו בלי גבול, והענין כי הנה הנפש אלקית עם היות שהיא חלק אלוה ממעל מ"מ היא מוגבלת בגבול ושיעור שהשגתה בגבול ושיעור וכן התפעלות האהבה הנמשך מהשגה זו

היא האהבה בגבול ומדה וזהו בחי' בכל נפשך דהיינו כל חד לפום שיעורא דילי' ממקור חוצבו, וא"א לה להגיע לבחי' מאד שהוא בלי גבול ומדה ולהתכלל בא"ם כ"ה שאין לו תחלה ותכלה אלא ע"י נפש הבהמית דוקא והגוף שהם מסתירים על אהבת ה' וכאשר גם הם נהפכים ממרירו למיתקא שתהי' הנפש הבהמית ג"כ הפיצה וחשיקה לרבקה בו ית' והיינו שמצד הריחוק תתעורר האהבה רבה לצאת מריחוק ומיצר זה, הנה אהבה זו היא בבחי' בלי גבול וכמשל מרוצת המים כשמעכבים מרוצתם ע"י דף שמימיים במקום הילוך זרם המים שהוא מונע ומעכב הילוכם ואח"כ כשהמים בוקעים ההסתר והעיכוב שהי' מעכב מרוצתם אז ביקוע זה הוא בתגבורת ומרוצה גדולה יותר ויותר לאין שיעור מערך הילוכם הראשון שהיו הולכים לאט ועתה ע"י העיכוב נעשה ההילוך בתגבורת גדול כו' כמ"כ אהבת בכל מאדך שבאה מצד התבוננות בריחוקו מה' היא בתגבורת גדול יותר מערך שיעור האהבה שהי' בהנפש מצד עצמה כו' וזהו ענין ירידת הנשמו' בגוף שהיא ירידה צורך עליה כנודע^ג.

ג. ועי' בספרינו 'שבת מלכא קדישא' ח"ב, מדור המאמרים, מאמר 'ענינו של הריח בשבת' מה שביארנו בזה ענין אהבת רעים ואהבת דודים, שאהבת רעים הוא אהבה התמידית, ואהבת דודים הוא אהבה שנמשך דוקא ע"י הריחוק, שדייקא ע"י הריחוק נתעורר אהבה מיוחדת, אהבה עילאה, עי"ש באריכות.

נבראו מכח שנתאווה להיות דירתו בם, וכמ"ש במדרש (במדב"ר פ"י פ"א) על הפסוק (שה"ש ה') שוקיו עמודי שש, 'שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראתו כמה דתימא ועלי תשוקתו ומנין שכן הוא אומר שנאמר (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וגו' אין ויכלו אלא לשון תאוה שנאמר (תהלים פד) נכספה וגם כלתה נפשי וגו' עמודי שש שהעמיד כל מעשה בראשית לששה ימים שנא' (בראשית ב) כי ששת ימים עשה ה'.

ואמנם לא במקרה הוא שמפני שנברא באופן של השתוקקות, לכן יש בו כח ההשתוקקות ביותר, אלא אדרבה דוקא מפני שרצה הקב"ה שתכלית הבריאה יהיה באופן שישתוקקו לאורו יתברך, לכן ברא אותו באופן של תאוה והשתוקקות, כדי שיטבע בו כח התאוה והצמאון לדבק באור החיים, כאשר כח הפועל בהתאוה יהיה נטבע בהנפעל להיותם מתאווים למעלה. וזה שאמר הכתוב (תהלים ס"ג ב') 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים', שהצמאון הוא דוקא בארץ ציה ועיף, במקום התחתונים שנבראו בכח הצמאון והשתוקקות של הקב"ה, ושם נטבע ביותר כח הצמאון להקב"ה.

צדיק באמונתו יהיה בצמאון חי

ובזה יבואר מה שאמרו חכז"ל (מס' מכות דף כד.) בא חבוקק והעמידן

בתחתונים נתלבשה רצון ה' ותשוקתו

ובזה יבואר עוד בטעם שברא הקב"ה באופן של תאוה והשתוקקות, וכמו שהבאנו לעיל שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, וכענין דברי התניא הנ"ל 'אויף א תאוה איז קיין קשיא', ואמנם אחר כל הנ"ל נשכיל לדעת שבעצם דבר זה טמון סוד הבריאה ותכלית עמידתנו בעולם הזה.

כי הנה ידוע אשר כח הפועל בהנפעל, וכל מה שברא הקב"ה נתלבשה באותו דבר הכח שבו ברא הקב"ה את הדבר, כגון מה שנברא בחסד יש בתוכו התלבשות אור החסד, ובכלליות כל הבריאה ברא כל בחכמה, והרי כתב הרמב"ם (הל' יסודי התורה פ"ב ה"י) 'הבורא יתברך הוא ודעתו וחייו אחד', וכיון שהוא וחכמתו חד הוא, א"כ יש בכל הבריאה כולו כוחו של הקב"ה, וגם נבראים העליונים כן הוא וכמ"ש (תהלים ק"ד כ"ד) כולם בחכמה עשית.

אבל יתרון יש לארץ התחתון שנברא הדבר בתאוותו של הקב"ה, כי הבריאה היה מכח שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, וא"כ ניתן בזה גם רצון ותאוה בעצמיות חיותם של התחתונים, למעלה מכל סיבה שבעולם, וכל מה שהוא יותר תחתון יש בו יותר כח המתאוה לעליונים, כי עיקר כח הפועל בהנפעל לענין התאוה כביכול, הוא דוקא בתחתונים שהם

שילמוד האדם ויתפלל ויקיים מצוות התורה, אך אינו עומד על נקודת ותכלית חובתו בעולמו, שתכלית בריאותו הוא להיות לו להאדם קשר מיוחד עם הקב"ה, וקשר זה המיוחד לא שייך לו כי אם כאשר יתעורר בנפשו צמאון וכיסופין להתקשר אל עצם אורו יתברך אשר הוא למעלה מבחינת התורה והמצוות. שהרי בתורה ומצוות יש שני חלקים, היינו עצם המצוה שהוא רצון השי"ת, ואמנם גם עליהם יש עצם עצמותו כביכול שהוא המצווה את הדבר, ושלמות הבריאה הוא שנשתוקק כל כך אל הקב"ה, ואי לזאת ידבק האדם נפשו בלימוד התורה וקיום המצוות, שהן הן הדרך והאופן איך שירוה האדם צמאונו ויתדבק בקונו, וכדאיתא בתניא (פ"ד ועוד) עיי"ש¹.

על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה. והרי מזה שיש בחינה אחת אשר כל התורה והמצוות סובב והולך על נקודה זו, ובא חבקוק ואמר שנקודה של הבריאה הוא צדיק באמונתו יחיה, ולכאורה צריך להבין מה הוא פירושו של דבר זה ולמה כל התורה כולה וכל המצוות הכל סובב על פסוק זה וצדיק באמונתו יחיה. וגם הקשו המפורשים על זה שהלא דוד אמר ג"כ (תהלים קי"ט פ"ו) כל מצותיך אמונה, וא"כ כבר בא דוד והעמידן על אחת, ועל מה אמרו בגמ' שדוקא חבקוק בא והעמידן על אחת.

אמנם לפי המבואר לעיל נמצא שעיקר עבודת האדם הוא לא רק שיקיים האדם בפועל התורה והמצוות, כי יתכן מציאות כזה

ד. ואיתא בליקוטי תורה (פ' במדבר) לבאר במילים קצרות תכלית הבריאה והוא להיות הקשר בין הקב"ה שנקרא כביכול החתן, ובין כנסת ישראל הנקראים בחינת כלה, ועבודתה של כנסת ישראל הוא להיות ככלה השמתוקקות ונכספה וגם כלתה נפשה להתעלות בצל בעלה, וכמ"ש שם "הנה כנסת ישראל שהיא מקור כל נשמות ישראל נק' כלה ע"ש הפסוק כלתה נפשי כמ"ש ואל אישך תשוקתך. כי תשוקתה לדבקה במקורה וחיי החיים ית' בכלות הנפש וכמ"ש אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, וכן בפרטות נשמות כאו"א מישראל הנה כתיב נר אלקי' נשמת אדם שיש בטבעה לעלות למעלה כאור הנר וכשלהבת העולה מאליה לדבקה בו ית' בכלות הנפש ממש. אך והוא ימשול בך שבע"כ אתה חי והחיות רצוא ושוב לירד ולהתלבש בגוף ולכן גם למטה אחר התלבשותה בגוף הנה זהו עיקר עבודת האדם להיות נכספה וגם כלתה נפשו ממש אליו יתברך².

וז"ל השפת אמות שפת אמות (פ' אמור תרל"ו) "יפה שעה א' בעוה"ז בתשובה ומעש"ט מכל חיי עוה"ב. י"ל שעה לשון רצון כשהאדם יש לו תמיד תשוקה ורצון אחד להתדבק בו ית', ובאמת הרצון והתשוקה הוא הדבר שאין להשיגו בעוה"ב כ"כ כמו בעוה"ז. כמשל בן המלך שמנגעגע לחזור לבית אביו כאשר

למורשה לעשות אותה, אך יכולין לקיימה גם בלתי צמאון רק באמונה קרה, אבל בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי"ה בצמאון חי, שאכן דבר זה הוא נקודה אחת בלבד הסובב הכל ואינו מתחלק לקיום כמה וכמה דברים ותר"ג מצות חלוקות, רק כל עיקר נקודת האדם הוא נקודה אחת הכולל הכל, והוא לכסוף ולהשתוקק אל עצם אורו ית' אשר הוא למעלה מכל הלבושין ואברין דמלכא, ולאשתאבא בגופא דמלכא ככלה שמשותקות ומתבטלת לגמרה בצמאונה לבעלה^ה.

ארץ תחתון טוב מאוד

וזה שאמר שלמה בחכמתו (קהלת ד' י') 'אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זאת וגו' כי בצל החכמה בצל הכסף', כי איתא במקובלים שהספירות העליונות נקראו בשם ימים (עי' זוה"ק ח"ג קג:), ולפי"ז אנו נמצאים בארץ התחתון אשר הוא

וזה שבא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחה, כי כל בחינת האמונה הוא דוקא במקום שאינו רואה, ועל דרך שכתוב (תהלים צ"ב ג) ואמונתך בלילות, שתכלית נקודת האדם בעולמו הוא שמתוך החושך במקום שאין רואים כלל אורו יתברך, גם משם ישתוקק האדם ויגלה בזה את הקשר העמוק שיש לו עם הקב"ה, ואפילו שנמצא במקום טירדות ומוקף כל כולו בתאוות ונסיונות והעלמות, יתרפק האדם מתוך מצבו השפל ויצעוק אל ה' בצר לו לאמר צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים, אלכה ואשובה אל אישי הראשון, וכל עיקר מגמתי הוא רק לראות עווןך וכבודך לחזות בנועם ה'.

ואמנם כשאמר דוד וכל מצותיך אמונה, עדיין אין זה נקודה אחת אשר כל התורה כולה תלוי בזה, כי בוודאי כשהאדם מקיים מצות ה' לא יקיימה כי אם מפני שמאמין שהקב"ה צוה לנו את תורתו והנחילנו

חכמים הגידו כי זה הי' כל המבוקש בשליחות נשמת האדם לעוה"ז כדי להתרבות התשוקה בלב האדם להתדבק בשורשו וזה אומרו יפה שעה אחת בעוה"ז^ה.

ה. עי' בתהלים תפלה למשה להרה"ק בעל ישמח משה זי"ע (תהלים מב. ג) עה"פ צמאה נפשי לאלקים לאל חי 'כי יש שני בחינות צמאון, יש צמאון בלא חשוקה ודבוקה וחפיצה ובלא דחילא ורחימא רק רצון פשוט שרצונו ה' שיהי' טוב, אבל אינו רוצה לעמול, זה מקרי צמאון מת ולא פרכת לעילא וכו' והיינו צמאה נפשי לאלקים אך לאל, ר"ל מתי יגיע זה הצמאון לאל להיות לנחת רוח לנפיו ופרוח יפרח לעילא, חי, ר"ל בזמן שהצמאון הזה הוא חי כנ"ל ואז צועק מכאב לב מתי אבוא ואראה פני אלקים".

ובין הקב"ה הוא דוקא ע"י התפילה, וכמ"ש בחובת הלבבות (שער השכון הנפש פ"ג) "וראוי לך, אחי, שתדע, כי כוונתנו בתפלה אינה כי אם כלות הנפש אל האלהים ובניעתה לפני עם רוממותה לבוראה ושבחה והודאתה לשמו והשלכת כל יהביה עליו" וזה מתבטא מאוד כאשר האדם נכנס אל בית תפלה, ומתוך מצב העולם מלא דאגות וטירדות שהצד השווה שבהן שדרכן להפריד הנפש מאלקיו ולהשכיחו מהקב"ה ולהטריד את לבו ואת נפשו בהבלי עולם הזה, הרי מתוך מצב כזו בא האדם בבית הכנסת רק לסיבה אחת, כדי להראות את הקשר שלו עם הקב"ה.

וקשר וחיבור זה הוא כאופן שביארנו לעיל בכריאת העולם, שברא הקב"ה את העולם מפני שנתאוה להם, ועי"ז משתוקקים ומתאווים התחתונים להתקשר ולהתחבר למעלה, ונטבע במצמאון העזה להתעלות קדם מלכא, וכדברים האלה מצינו בפרטיות בענין התפלה, שאמרו רז"ל (יבמות סד:) "א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים, וכן איתא בגמ' (חולין ס:) 'רב אסי רמי כתיב ותוצא הארץ דשא בתלת בשבתא וכתוב וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ במעלי שבתא, מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו ללמדך שהקב"ה מתאוה

סוף כל הספירות הנקרא בשם אחרית הימים, כי כל העולם נברא לתכלית שיתגלה מדת מלכותו בתחתונים, שהוא סוף כל המדות העליונות, ובכך כאשר ישאל האדם לנפשו שהימים הראשונים היו טובים מאלה, היינו שיותר טוב היה לגלות אור העליון ביותר, ולא ליתן אותנו בחושך וצלמות באחרית הימים.

ולזה אמר הכתוב אל תאמר כן, כי לא מחכמ"ה שאלת זאת, כי שורש החכמה נמצא ממקום התענוג, וכמ"ש (איוב כ"ח י"ב) החכמה מאי"ן תמצא, ובחינת 'אי"ן' הוא שורש כל דבר למעלה מכח החכמה, והוא עצם עצמותו שהוא גילוי רצונו יתברך בבחינת תענוג, וכיון שתענוג יש לפניו לדור בתחתונים, על כן לא שייך לומר שהימים הראשונים טובים מאלה, כי אדרבה תכלית הבריאה הוא מקום התחתונים, ועל זה מסיים הכתוב 'כי בצל החכמה בצל הכסף' היינו לפרש שהחכמה נמשך מכיסופין העליון כביכול, בתאוותו להיות לו דירה בתחתונים, ועל כן טובה הארץ מאוד מאוד.

הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים

והנה כל ענין התפלה הוא לגלות הקשר האמין והחזק שיש לכנסת ישראל עם הקב"ה, וכמו שנתבאר בארוכה במאמר הקודם שעיקר הדביקות שיש בין כלל ישראל

ולכן ע"י שחסר להאדם מתנת ה', בזה יבא האדם להתפלל לה' בצמאון עזה ביותר, שמבקש שהקב"ה יאיר פניו אליו ולהעניק לו שפע אלקי.

וזה הוא עיקר עבודת התפלה שדומה לקרבנות, וכדאי תא בגמ' (ברכות דף כו:): תפילות כנגד תמידין תקנום, שענין הקרבן הוא שהקריבו להשי"ת צאן ובקר ובהמה רבה, שתכלית ענין זה הוא להקריב כל הבהמיות של הבריאה לקשרו ולהעלהו להשי"ת, וכמו"כ ענין התפלה שהוא השתוקקות והתקרבות לאלקות מתוך מצב הבהמי של האדם, שגם מתוך מצבו הנדכה והנבזה בעולם אור הנשמה ובהתגברות כח הבהמי, גם מתוך זה יעלה אל ה' ויעלהו עמו כל כוחות הבהמי שלו להקב"ה.

מעלת התפלה בעקבתא דמשיחא

ויכול האדם לטעות ולחשוב כי הקשר עם הקב"ה שייך דוקא בעת שבית המקדש היה קיים או גם אחר כך כאשר הופיע בישראל אורות הצדיקים אשר העלו את נשמות ישראל וטיהרו את לבם שלא יהיה עיקר מחשבותם כל היום אך ורק ביראת ה' ובצלילות הדעת, שדוקא מכח מצב כזו בצלילות הדעת ובמנוחה ושמחה אור ליהודים משם יכולין להתקשר ביותר להקב"ה, ולא כן אנו אשר במצב החיים של דורות האחרונים, הרי הנפש מלא עם טירדות שונות ומשונות, ואין מי שיכיל בקרבו

לתפלתן של צדיקים', הרי שגם התפלה שצדיקים מתפללין נובע מכח זה, מפני שהקב"ה יש לו כביכול תאוה והשתוקקות לתפלתן.

ומזה נוכל להתבונן שכלליות הענין של תפלה הוא הצמאון וההשתוקקות שבאדם, שכמו בבריאת העולם הטביע כח התאוה והצמאון בעולם ע"י שברא הקב"ה את העולם באופן של תאוה שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ובזה נחתם חותמו של הפועל בהנפעל, היינו שנטבע כח התאוה והצמאון בארץ התחתון וכמבואר לעיל, כמו"כ ראשית התפלה שהוא תפילתו של אדם הראשון, וכן תפלתן של האבות שאנו מתפללים על דעתם ועל כוונתם, עשה הקב"ה שכח התפלה ירד לעולם באמצעות תאוותו של הקב"ה שנתאוה הקב"ה לתפלתן, וגם בזה יש כח הפועל בהנפעל להיות כל עיקר התפלה השתוקקות וצמאון להקב"ה.

ועל כן הדביקות והקשר בהקב"ה ע"י התפלה, מתהווה באופן שנחסר להאדם איזה דבר, ומחמת כן מתפלל, וכמו שכן היה בתפלתו של אדם הראשון שהיה חסר לו צמחים ופירות והתפלל עליהם, וכמו"כ היה בדרכי האבות שהיו עקרות כדי שיתפללו על זה, וכל זה עולה בקנה אחד עם המבואר לעיל, שעיקר כח הצמאון בא להאדם דוקא ע"י שחסר לו איזה דבר, שהריחוק וההסתר מן דבר המתבקש, מביע ומגלה בהאדם צמאון עז ביותר,

יצחק פתר קרייא בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותומים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע אל תבזה את תפלתם (תהלים קב) תכתב זאת לדור אחרון מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים ועם נברא יהלל יה שהקדוש ברוך הוא בורא אותן בריה ד"א תכתב זאת לדור אחרון זה דורו של מרדכי שהיו נטויין למיתה ועם נברא יהלל יה שבראן בריה חדשה ד"א תכתב זאת לדור אחרון אלו דורות הללו שהם נטויין למיתה ועם נברא יהלל יה שהקדוש ברוך הוא עתיד לבראות אותן בריה חדשה, ע"כ.

וזה הוא עיקר העבודות בזמנינו שהוא דור ששחה לעפר נפשינו ביסוד העפר הנטויה למיתה, ודרך העבודה הוא התפלה לחדש החיות מתוך העפריות לקשר את עצמו להשי"ת, ועם נברא יהלל י"ה שכשבאין מתוך החושך לקשר את עצמו להשי"ת נעשה האדם כבריה חדשה כי מפיה רוח חדשה על כל החיים שלו, שנעשה כל כולו מקושר להשי"ת, והעם ההולכים בחושך ראו אור גדול.

מי הם האובדים בארץ אשור

ואלו בני אדם שמתייאשים מתוך המצב של חושך, וחושבים שמפני שהם נמצאים במצב של חושך והסתר בדאגות ובטירדות, מפני כך אין יכולין לעבוד את ה' כראוי,

גם מציאות החיים של עולם הזה עם כל טירדותיו, וגם להיות בנפשו שלוחה ושמחה בדביקות בה' תמיד, ועל כן יוכל האדם לשאול בנפשו מה אני ומה חיי ואנה אני בא לבקש ולהתפלל לפני הקב"ה ולדבק נפשי בו, וכי באופן כזה יכולין לעבוד את השי"ת.

אמנם מחשבה כזו הוא טעות מוחלט והוא ממש להיפוך, כי אכן השי"ת שהוא כל יכול בכוחו להמשיך אלינו צדיק וקדוש כמו מרן הבעש"ט וכדומה אשר ברגע אחד יצית אש קודש בציון נשמת ישראל, ויהפוך כל העולם לשפה ברורה ונעימה, ולצורך העבודה יכול להשפיע בנו שפע של שכל ומנוחת הנפש, אך עיקר שלימות הבריאה הוא דוקא התפלה במצב של חושך, שדוקא מתוך החושך וההסתר יבא האדם להשתוקק ביותר להשי"ת, וכל כמה שיש להאדם הסתר גדול וצרות ובלבולי המחשבות עד שהולך כל היום בלי שכל ישר ובלתי שום רגע של מנוחת הנפש, דוקא מכח הסתר זה יבא להשתוקק להשי"ת, וכמו שמבואר לעיל שתכלית הבריאה הוא שמתוך החושך יבואו ויכירו כי הכל הוא אורו של הקב"ה המחיה את הכל.

ועל זה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קב) 'תפלה לפני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו וגו' פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י"ה'.
ואיתא במדרש (מד"ר ויקרא פ"ל פ"ג) רבי

ועל זה כתיב (ישעיה נ"ו ז) 'כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים', כי בית תפלה הוא דוגמא להעבודה בביתי הוא בית ה' במשכן ה' שמה, שגם בבית התפלה שייך אותו העבודה של הקרבנות להתקרב עצמו להשי"ת מתוך מצב הבהמיות, אבל עיקר תכלית זה הוא כאשר אנו נמצאים בין העמים ואנו נדחים בקצה השמים, דוקא משם יקבצך ומשם יקחך, וזה שאמר הכתוב כי עיקר הבחינה של בית תפלה להיות אותו ההשתוקקות של ביתי הוא דוקא כאשר יקרא לכל העמים במצב של חושך ואפילה.

החושך יש לה סיבה ותכלית

ואם אין האדם עומד על תכלית של החושך שכל כולו הוא להיות סיבה לגלות אור גדול ביותר וצמאון עמוק שכנסת ישראל יכספו וישתוקקו להשי"ת עוד ועוד, הרי הקב"ה אומר (ירמיה ב' ל) 'לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו וגו'', כי הרי לא זה הוא תכלית של חושך שישאר האדם תמיד במצב זו, ואדרבה תכלית החושך הוא לגלות אור כזה שלא יוכל להתגלות בשום אופן מצד עצם האור, ודוקא מצד מצב של חושך יתגלה אור גדול ונפלא ע"ד יתרון האור מתוך החושך.

וזה הוא ביאור הפסוקים (ישעיה נ"ו) 'כה אמר ה' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי וגו' מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור קצרה

נקראים בשם "האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים" (ישעיה כ"ז כ"ג) אשור הוא מלשון שמאושרים בעיניהם, היינו שמסתכלים על החושך וההסתר כאילו הוא סיבה להיות נדחה מאור ה' ומחמת כן יש להם תירוץ על דרכיהם במה שאינם מתקרבים להקב"ה מתוך החושך, והם נדחים בארץ מצרים במקום צר וחושך, לחשוב בטעותם שהחושך הוא מקום רחוק מאורו יתברך ושייך שם להיות נאבד ונדח מאורו יתברך, אבל באמת תכלית כל ההסתר הוא שמתוך ההסתר הגדול נבא להשתוקק להשי"ת יותר ויותר.

והנם שבזמן שבית המקדש היה קיים היו זוכים להקריב הקרבנות להשי"ת בבית המקדש, ושם נעלה ונראה באורו יתברך ביתר שאת ויתר עז, אבל לפי ערך החושך של זמנינו, נמצא שאז היו מקריבים ומקשרים "אור קטן" אל "אור גדול ביותר", אבל הבהמיות של ימים ההם לא היו כלל ערך לפי הבהמיות של זמנינו, אשר העולם כולו מלא גשם ובהמיות ותאוות, כאשר כל מציאות של עולם הזה בזמנינו אלה בפרט הוא להגביר בפני האדם את ההבל של עולם הזה להיות נחשב לפני האדם כמציאות בפני עצמו, והעבודה בזמנינו הוא שלימות כל הבריאה שהאדם שנמצא במצב של "חושך" כפול ומכופל, יקשר אותו חושך אל "אור".

גדול, ולפי"ז הרי החושך וההסתר יהיה סיבה לגלות אור גדול ביותר, וכזה נעשה האור כסא להטוב כדוגמת הכסא שבטל לגבי היושב עליה, כי כל עיקר תכליתו הוא להיות סיבה ומבוא שיוכל האדם לישוב על זה, וכמו"כ אם הרע גורם הטוב נעשה ביטול להרע וקץ שם לחושך, וכדברי הבעש"ט (עי' תולדות יעקב יוסף פ' בא ופ' משפטים) כשהרע הוא גורם טוב נעשה כסא אל הטוב והכל טוב גמור, וכזה ביאור הכתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שהן הערב והחושך והן הבוקר הכל נעשה יום אחד כי הרע הוא גורם הטוב ובטל אל האור לגמרי. וכשאדם עומד על זה נתבטל אצלו מציאות של

ידי מפרדות ואם אין בי כח להציל הן בגערתי אחריב ים אשים נהרות מדבר תבאש דגתם וגו'.

וביאור הענין כי יש חילוק בין נאבד ונכרת, שנאבד היינו שנעשה כאבידה ששייך להתבקש ולחזור לבעליה משא"כ נכרת היינו שנכרת לגמרי, ומצב החושך אינו סוף דבר לתכלית שבני אדם יהיו נכרתים מהקב"ה ולהרחיק בני אדם מעבדות השי"ת, אלא החושך פועל שיהיה נדמה להאדם שנאבד מהקב"ה, ומתוך מצב החושך נבקש אותו ונעבדהו, ועל דרך הכתוב (תהלים קי"ט קע"ו) 'תעיתי כשה אובד בקש עבדך', עיקר הדבר הוא שמתוך החושך יראו אור

1. ובספר לשם שבו ואחלמה (הקדמות ושערים שער ו' פ"ט) מבאר היטב החילוק בין נאבד ונכרת, ודבריו קילורין לעינים בגודל אהבת הקב"ה לבניו האהובים שלא יכרתו ויאבדו לעולם, וזה לשונו, 'והעיקר הוא כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחית וכמ"ש בתורת כהנים פ' אמור כ"ג בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם הר"מ מלבים ז"ל כי יש הבדל בין כריתה ובין אבדון כי הכרת כורת את העצם משרשו וקוצץ הדבר עצמו. והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש. וכל אובד מתבקש וכמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדון ר"ל שאינו כריתה נצחיית רק אבדון בשאול ואבדון לשעתו עד יקבל עונשו כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל. והוא כמ"ש בסנהדרין ק"ט ע"ב ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך. וכן אמרו במכות כ"ד א' על הפסוק ואבדתם בגוים שאין זה הכרח כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק כאבידה המתבקשת. והרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע", עכ"ל.

בגלותא, קודשא בריך הוא אשתכח בינייהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא, וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ולית מאן דיתער רוחיה, כדין קודשא בריך הוא אמר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, אקדמית ואין איש, ולית מאן דיתער רוחיה" שאין מי שיבין ויתער רוחיה להבין סוד הגלות, שהרי כל עיקר סוד הגלות ותכלית החושך, הוא שמכח זה ישתוקקו בני אדם ויתדבקו יותר בהקב"ה לעשות לו דירה בתחתונים, ואילו היו בני ישראל עומדים על זה כבר היה מתבטל כל החושך, כי לא היו נמשכים כלל אחר החושך אלא היו מבינים כי מכיון שיש חושך כפול ומכופל על כן עלינו לשבח לאדון הכל ולתת כבוד ויקר ביתר שאת ויתר עזו ביתרון האור שמתוך החושך, וזה הוא בקשתו של הקב"ה בשעה שבא לבית הכנסת ועומד וממתין ומצפה לקול קהל ישראל בין הערביים בתוך החושך שיצעקו מבטן שאול ויתקשרו משם אל הקב"ה, ורוצה שאנו נבין סוד זה ולא נאבד בחושך אלא נתקשר אליו ביתר שאת, ונכיר בהאמת וצדק שכל החושך הוא בעצם אורו יתברך, ואין שום מציאות של העלם והסתר כי הקב"ה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'.

החושך, כי עומד על אמיתיות הנקודה של חושך שתכליתו הוא להיות כסא להטוב ולהאור שיתגלה עי"ז.

ועל זה אמר 'אי זה ספר כריתות שנתתי לכם', שהקב"ה צועק ואומר לכנסת ישראל מדוע תאמרו שמצד החושך שאתם נמצאים אתם נכרתים מהקב"ה, איזה ספר כריתות שנתתי לכם, שהרי גם במצב של טירדות רבות ומים הזידונים השוטפים את מימי הדעת מלהתקרב להקב"ה, אין זה כי אם כדי שמתוך זה תשתוקקו ותתקברו יותר להקב"ה, ולא שיכרתי מהקב"ה ח"ו, וא"כ 'מדוע באתי ואין איש' משים לב על זה שלעולם לא סלקתי ידי ממכם כלל, כי מתוך החושך אני מבקש אתכם שתתפרקו ותשתוקקו אלי, וכי 'הקצור קצרה ידי מפרות ואם אין בי כח להציל הן בנערתי אחריב ים אשים נהרות מדבר', והרי ברגע אחד אני יכול לבטל החושך אמר הקב"ה מעתה ועד עולם, וכי איני רוצה שכלל ישראל יעבדו אותי בלב שלם, ואלא שזה הוא תכלית הבריאה שמתוך החושך יעלו ויתעלו עמם כל החושך לקשרו אל האור הגדול, וא"כ מדוע אין בני ישראל מבינים ועומדים על נקודה זו.

ועל ענין זה פירשו בזה"ק המובא לעיל "ואף על גב דישראל

ז. עי' בספר רמותים צופים (סי' ד') על תנדב"א וז"ל, "ועיקר הגלות הוא בזה שאינם מבינים הטובה הגדולה והכל ככוונה מיוחדת שצריך להטובות הבאות אשר נעלה

השופר שהדיבור יוצא ממקום המצר מתפשט ומתרחב בהגיעו רחבה, וזה יתגלה בשלימות לעתיד שהמיצר הוא סיבה להביאו למרחב גדול, ומתוך גילוי זה יבואו האובדים בארץ אשור, אלו האנשים שחשבו כי החושך הוא תכלית ומציאות בפני עצמו ונאבדו שם, ויחזרו ויראו כי טוב מאוד זה החושך וצלמות כי משם דוקא נתגלה תוקף האור.

ואכן לעתיד לבא יתגלה סוד זה שהקב"ה נמצא אתנו מתוך החושך ולעולם לא הסיר השגחתו ואורו מאתנו, וכל החושך הוא רק סיבה לגלות אור גדול ביותר, ועל זה כתיב (ישעיה כ"ז כ"ג) 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים', שיתגלה שכל הבחינות של מיצר אין זה כי אם להגיע למרחב גדול, בסוד

ונשגב עד שאמרו חז"ל בברכות (י"ב ע"ב) שיציאת מצרים טפילה לעתיד וכו' ואין ביכולתנו להשיג מה שצריך וכל שכן לעתיד כמו שנאמר (ישעיה י"א, ט) כי מלאה הארץ דעה וגו'. וכמו הצמיחה שצריך לקלקל האדמה ולהרקיב התבואה ואין שום הסתרה כלל והכל היה גלוי בשעת הבריאה וזהו שאמר (בראשית א', ל"א) וירא אלהים וגו' והנה טוב מאוד. ועיין בספר נר ישראל להמגיד מקאזניץ ז"ל. **ואם היו מבינים זה כבר היה נשלם התיקון ותגלה ותראה מלכותו וכו' בפועל בעולם העשייה** ונמצא שבאמת היה תיקון גדול בזה כמו שכתוב בזה"ק, אך הגלות הוא מה שאין זה נגלה לפי הפשט וכו', והנה אמרו במדרש (בראשית רבה א' א') שבהתורה נברא העולם היינו לצורך התורה יצאו הדברים הנעלמים כולם לפעול וכל מה שאין נגלה בתורה לא בא להעולם העשייה בהתגלות. ולעתיד יהיה ומלאה כל הארץ דעה יהיה הכל נגלה כל ההנהגה שהיה עד עתה ובכל אחד בפרט כמו שאנו מתפללים ובכן תן פחדך וכו' ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך כמו שידענו דייקא. וכמו שכתבתי לעיל בשם אדמו"ר מפרשיסחא זי"ע שאמר בזה הלשון שקשה שאנו מבינים מאמרם ז"ל (ראש השנה ט"ז). כדי לערבב השטן והלא יודע הוא מכמה שנים. אך תדעו אילו היו מבינים הדבר הזה על בוריו כמו שהוא באמת היה חצי גאולה עד כאן דבריו הקדושים. **ויותר מה שיתגלה להאדם הוא מקרב הגאולה** עד שיהיה גאולה שלימה. זהו שאנו מתפללין וגאלנו מהרה גאולה שלימה וכו' מכלל שיש חצי גאולה ועל כן לפי הפשט הדבר תמוה כמו שאמרו במדרש ועל פי הסוד הכל נכון כמו שמבין. והצדיקים הגבוהים לפניהם כחשיכה כאורה ויש לו גאולה ואין שום חילוק כי מלכות שמים נתגלה לפניו. וזה שאמר הזה"ק (ח"ב רט"ז ע"ב) דהגאולה תלוי באתפשטותא חבורא דא. היינו שיתגלה הכל כפשט שכעת הוא על פי סוד וזהו הגלות ואנחנו על כל פנים מאמינים בזה. ואם היינו מגיעים לתכלית האמונה כמו שהיה בשעת יציאת מצרים היינו נגאלים בשכר האמונה כמו שכתב בספר הישר לרבינו תם ז"ל שהאמונה השלימה היא גבוה מהדעת", עכ"ל.

עונה לעמו ישראל

ובזה יומתק עוד מאמר הכתוב 'מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה', ונקדים עוד לזה מדברי התפארת שלמה (פ' דברים) אשר ידוע שהקב"ה שומר משמרתה של תורה, ולפי"ז יקשה על מצות עונה איך מקיים אותה הקב"ה, ומבאר שהקב"ה מקיים מצות עונה ע"י שעונ"ה לעמו

ישראל בעת שועם אליו, וגם בגלות המר מקיים הקב"ה כביכול מצוה זו לייחד כבודו עם כנסת ישראל ע"י שישאל מתפללים לפניו והוא מתייחד עמהם ועונה אותם ביום צרתם, בזה נתקשרו ונתייחדו כנסת ישראל עם קונם".

וזה הוא שלימות היחוד של כנסת ישראל עם הקב"ה, שכלל

ח. ולשונו הזהב שם בארוכה ונעתיקנה כאן בשלימותה, "בפ' וישלח (בראשית לה, ג) העונה אותי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. הנראה ברמז הכתוב דהנה כתיב (בתפילת שחרית) ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו הרמוז בזה על גודל אהבת הש"י את עמו ישראל אשר גם בהיותם עתה בגלות לא מאסם ולא געלם וכביכול שוכן אתם והיחוד נעשה למעלה גם בזמה"ז לטוב להם לישראל כל הימים. וזה לשון עונה כלשון (שמות כא, י) ועונתה לא יגרע. כי גם בגלות עונתם לא יגרע כמ"ש (ויקרא כו, מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם. כלומר שאין היחוד מופר גם בגלות וזה לשון בריתי. וז"ש (שם יח, כה) ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה פי' אע"פ שתטמא הארץ אפקוד עונה עלי' לשון פקידה הוא היחוד כי עונתה לא יגרע כנ"ל. והענין הגדול הזה הוא שפעל יעקב אבינו ע"ה ברוב קדושתו ותפלתו עבור כלל ישראל להיות השכינה הולכת עם ישראל תמיד בכל מקומות גלותם ולהיות היחוד נעשה גם ביום צרה כמ"ש העונה לעמו ישראל בעת צרה גם בעת צרה נעשה העונה להיות היחוד נעשה בהשכינה כל הימים להחיות את ישראל בהגלות ולהיותם נענים בעת צרתם ע"י שקרוב ד' בכל קראנו אליו. וז"ש (תהלים פו, ז) ביום צרתי אקראך כי תענני כי היחוד נעשה גם ביום צרה. וזה היה ענין הכרובים ביום שנחרב בהמ"ק היו מחוברים כמער איש ולויות כמבואר בגמ' לרמז בזה על כל זמן הגלות שיהיה היחוד נעשה תמיד כי הלא אין לך יום צרה גדולה יותר מיום שנחרב הבהמ"ק ואעפ"כ היו הכרובים האלו לאות על היחוד העליון. וז"ש (תהלים כ. ג) יענך ה' ביום צרה כי תמיד גם ביום צרה יענך כי עונה נעשה לעמו ישראל בכל עת שועם אליו. והוא כמ"ש (שם לו, ו) כי רגע באפו חיים ברצונו פי' אף אם רגע ח"ו יעלה האף הנה מ"מ הלא ברצון העליון הוא תמיד לטוב על ישראל והרצון הוא למעלה מבחי' האף. וז"ש (שם עז, י) אם קפץ באף רחמיו סלה. אעפ"י שקפץ באף נראה כביכול ח"ו ככועס הנה רחמיו הם סלה גם בשעת הכעס. והענין הזה נודע כי באותו היום שחרב בהמ"ק בכעס הגדול ר"ל באותו שעה נולד משיח כמב' בגמ' וכזה היה אצל עשרת השבטים בני יעקב אעפ"י שאז

ב. 'ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה'. ובענין זה איתא במדרש רבה על הפסוק (שה"ש ה' ב') **אני ישנה ולבי ער, אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אני ישנה מן הקרבנות ולבי ער לקריאת שמע ותפלה אני ישנה מבית המקדש ולבי ער לבתי כנסיות ובתי מדרשות,** שהרי זה הוא תכלית ושלמות התפלה, להיות לבו ער בהשתוקקות וצמאון להקב"ה, וגם בגלות הזה שאין לנו בית המקדש ולא מקום להקריב קרבנות בפועל, ומבחינה זו אני ישנה, אבל אבל דוקא מתוך זה ההשתוקקות והצמאון עזה כמות אהבה בבחינת ולבי ער, שלב האדם נכסוף אל בית ה' בעבודה. שלב שהוא תכלית השלימות.

ישראל מעלים מ"ן בתפלתם והקב"ה מוריד מ"ד ונתייחדו שניהם כאחד, וכמו שהקב"ה מתייחד עם כנסת ישראל ומקיים כביכול מצות עונה ביחודא שלים כאשר עונה לעמו ישראל את תפלתם, כמו"כ מתקשרים כנסת ישראל בהקב"ה כאשר הם עונים את בקשתו של הקב"ה, ועל זה נאמר מדוע באתי ואין עוני"ה, שאין מי שיתקשר עמי כביכול במה שיענו לבקשתי, וזה הוא בקשתו של הקב"ה שמגלה לנו אהבתו מנשיקות פיהו ע"ד עוני"ה, וקורא אותנו מתוך החושך שנתדבק עמו.

עבודה שלב

ולזה נקרא התפלה בשם עבודה שלב, וכדאיתא בגמ' (תענית

מכרו את אחיהם וכולם היו עוסקים בשקם ותעניתם בכ"ז אז נברא ונצמח אורו של משיח בן דוד ע"י יהודה ותמר שזה רומז על יחוד העליון כמבוי' במ"א. וזהו שאמר יעקב העונה אותי ביום צרתי כנ"ל כי הוא פעל כל זאת. וז"ש (תהלים לח, טז) כי לך ד' הוחלתי כי אתה תענה ד' אלהינו ע"י היחוד. וז"ש (ישעיה סה, כד) והיה טרם יקראו ואני אענה כנ"ל. וע"ז אמרו חכז"ל (ברכות י, ב) הקורא ק"ש בעונתה לקרב היחוד כנ"ל. והבן", עכלה"ק.

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ

חיפוש המקום המיועד לבית המקדש

משום שראו שמיכאל עומד ומקריב שם קרבנות, או משום שראו שם את אפרו של יצחק, או משום שהריחו שם ריח הקטורת^ט. ואיתא בספרי שלא היה די בזה שדרשו אלא היו צריכים גם לנביא שיבא ויורה המקום ותבניתו, וזה"ל: "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' א-להיכם מכל שבטיכם, דרוש על פי נביא. יכול תמתין עד

איתא בגמ' זבחים (נד:) שבעת שדוד המלך רצה לבנות את בית המקדש לא ידע איה המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם, ודוד המלך ושמואל הנביא ישבו ודרשו מן הכתובים וכך מצא דוד המלך המקום. והיו לדוד המלך עוד סימנים, או

ט. וכדאיתא שם (סב.) "אלא מזבח מנא ידעי, אמר רבי אלעזר ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו. ור' יצחק נפחא אמר אפרו של יצחק ראו שמונח באותו מקום. ור' שמואל בר נחמני אמר מכל הבית כולו הריחו ריח קטרת, משם הריחו ריח אברים". והגם דדברי הגמ' איירי שם בבנין בית שני שהיו צריכים לדעת איה מקום המזבח, עי' בביאור הרד"ל לפרקי דר"א (פלא. ס"ק נט) שמביא תניא רבתי סי' ד' דכשנעקד יצחק ע"ג המזבח נעשה דשן והי' אפרו מושלך על הר המוריה והביא הקב"ה עליו טל והחיה אותו, ועליו אמר דוד כטל חרמון שיורד על הררי ציון. הרי שראה אפרו של יצחק, וכמו כן י"ל שראה גם כן מיכאל וריח הקטורת.

וענין זה של אפרו של יצחק הובא גם שבולי הלקט (ענין תפילה סימן יח) בזה"ל: ותניא שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. מצאתי אגדה מאי על הסדר זה סדר עולם שכך מצינו י"ח ברכות של תפלה מעולם היו מתוקנות זו אחר זו. כיון שבאו אנשי כנסת הגדולה כללום ותיקנום כסדרן כשניצול אברהם מאור כשדים פתחו מלאכי השרת ואמרו בא"י מגן אברהם כשנעקד יצחק אבינו על גבי המזבח ונעשה דשן והי' אפרו מושלך על הר המוריה מיד הביא עליו הקב"ה טל והחיה אותו לפיכך אמר דוד כטל חרמון שיורד על הררי ציון וגו' כטל שהחיה בו יצחק אבינו".

י. פרשת ראה, פיסקא סב.

באור ולא איפשט להו חד"א, ועיי"ש ברש"י ובעוד מפרשים בפירוש "מגדל הפורח באויר". ומהרש"א^ב ביאר שהכוונה הוא לבית המקדש שנקרא מגדל, כמ"ש "כמגדל דוד צוארך", ועל שם שלא ידעו מקומו של בית המקדש קראו כמגדל הפורח באויר. ודואג היה סופר ג' מאות הלכות לקבוע היכן מקומו, ועוד ד' מאות ספיקות הסתפקו דואג ואחיתופל על ענין זה, ולא הגיעו לאסוקא שמעתתא אליבא דהילכתא, עד שבא דוד ודרש וכיון את האמת לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא. ועל אמרו בזבחים (שם) "ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב כי קנאת ביתך אכלתני".

שיאמר לך נביא, ת"ל לשכנו תדרשו ובאת שמה, דרוש ומצוא ואחר כך יאמר לך נביא. וכן אתה מוצא בדוד שנאמר זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב. מנין שלא עשה אלא על פי נביא שנאמר ויבוא גד אל דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגורן ארונה היבוסי".

ובסנהדרין (קו:) אמרו על דואג שהיה ראש הסנהדרין "שהיה סופר ג' מאות הלכות פסוקות במגדל הפורח באויר, ו"ארבע מאה בעייתו בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח

יא. עי' הערה בסמוך מגמ' חגיגה שגם אחיתופל דרש כנ"ל.

יב. ז"ל המהרש"א שם: "עוד נ"ל לפרש על פי מה שכתוב בפרק איזהו מקומן שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנוי של עולם כו' לא ידעי דוכתא היכא אמרי נחתי ביה קליל דכתיב ובין כתפיו שכן כו' ועד"ז נתקנא דואג האדומי דכתיב כי קנאת ביתך אכלתני וגו' וכתוב זכור ה' לדוד את כל ענותו וגו' ע"ש שפירשו זה על דואג דכתיב לעיל מיניה מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי דהיינו שבעיני דואג היה דוד נחשב לנכרי כדאמרין פרק הערל שאמר דואג על דוד שאל נא אם ראוי לבא בקהל ולפי שהמקדש קרוי מגדל כמ"ש כמגדל דוד צוארך וגו' ע"כ אמר שדואג היה סופר ולמד ג' מאות הלכות במגדל הפורח באויר שעל שם שלא ידעו מקומו של בית המקדש קראו כמגדל הפורח באויר והוא למד שלש מאות הלכות היכן הוא מקומו ולא ידע שפיר עד כי בא דוד כמ"ש שם ואמר מגדלים בלשון רבים ע"ש הלשכות רבים שהיו שם א"נ ע"ש מקומוותי רבים שהיו מסופקין בו דואג ואחיתופל וארבע מאה בעיי דבעו דואג ואחיתופל במגדל כו' היינו נמי שהיו מסופקים במקומו. וזה שאמר רבותא למבעי בעיי כו'. שהיו מסופקים בדבר ולא סלקא להו שמעתתא אליבא דהילכתא ומסיק אלא הקב"ה לבא בעי דכתיב וה' יראה לללב דהיינו קרא דכתיב גבי דוד שהוא היה מתכוין בדבר ההוא דסלקא ליה אליבא דהילכתא כדמסיק".

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ כא

“ואשי ישראל” היינו הקרבנות שמקריב המלאך מיכאל.

העבודה שדורשים בדור הזה

חנה אנו נמצאים בדור אשר מחד גיסא הוא דור עני וחשוך אין רואה ואין יודע וכל חזון סתום דור יתום שאין לנו החכמים והגדולים מדורות הקודמים, נפשנו קצרה ועינינו כהה, אין רואה ואין שומע, נסיונות הדור הקשים והמרים רודפים אותנו ללא הרף ושחה לעפר נפשנו מרוב התלאות הזמן, ומאידך גיסא דורות האחרונים אלו הם דור של משיח כאשר ניבאו לנו הנביאים, וחכמנו ז"ל נתנו על זה את כל הסימנים ובימינו הגאולה אמורה לכווא. ואם עדיין בן דוד לא בא הרי משמע שדורשין מן השמים מאתנו לעשות איזה עבודה שבזכות זה תבוא הגאולה. וזה ודאי שאין הקב"ה דורש מאתנו את מה שדרש מצדיקי דורות הקודמים כי מה אנו ומה חיינו, אלא על כרחך שהעבודה שדורשים מאתנו היא לפי ערכנו וקומתנו שהיא בלי ספק דבר מועט מאד לעומת דורות הקודמים. ויש להתבונן מהי העבודה שאנו

חזינן הכא שדוד המלך זכה להגיע לבירור מקום המקדש בדרשתו יותר מדואג ואחיתופל שעליהם אמרו חז"ל בכמה מקומות בש"ס שהם היו חכמים וגדולים מאד בתורה¹ אף יותר מדוד וכמו שמצינו שדוד גם למד מאחיתופל. ויש להבין זאת מדוע באמת היה הקושי הגדול במציאת מקום לבנות בית המקדש עד שדואג האדומי ואחיתופל לא ידעו לבררו עד שדוד המלך בירוורו בדרשתו המקום. ומה היתה המעליותא של דוד דאף שהוא לא גדול בתורה כמותם, זכה דוקא הוא לדרוש מן הכתובים הדרש הראוי למציאת מקום המקדש.

הבה נתבונן מה טמון בענין חיפוש המקום אשר יבחר ה'. אנו אומרים כל יום בתפלה, "רצה ה' אלקינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב את העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון", האחרונים דנו מהו "ואשי ישראל", הט"ז מביא מש"כ התוס' בסוף מנחות שגם היום עומד ביהמ"ק על מכונו למעלה ומיכאל מקריב קרבנות נשמותיהם של הצדיקים, וזהו

יג. לשון הגמ' בחגיגה (טו): "אשכחיה שמואל לרב יהודה דתלי בעיברא דדשא וקא בכי, אמר ליה שיננא מאי קא בכית, אמר ליה מי זוטרא מאי דכתיב בהו ברבנן איה ספר איה שקל איה ספר את המגדלים. איה סופר, שהיו סופרים כל אותיות שבתורה. איה שוקל, שהיו שוקלים קלין וחמורין שבתורה. איה סופר את המגדלים, שהיו שונין שלש מאות הלכות במגדל הפורח באויר. ואמר רבי אמי: תלת מאה בעיי בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר.

הגדול על המזבח של מעלה, ולמטה הן הקרבנות שמקריבים הצדיקים ומוסרים נפשותיהם להקב"ה על כל דיבור ודיבור היוצא מפייה המכונה בשם מזבח", נמצא שענין הקרבנות מכוונים לעבודת בני ישראל ומזבח שבכית המקדש ומזבח שלמעלה ו'מזבח' של ישראל ענין אחד הם.

הזהירות מהיסח הדעת

והנה האדם בעבודתו צריך זהירות גדולה בעבודתו לבל יסיח דעתו לדברים אחרים, כי אם הוא ירפה מחשבותיו ודעתו באמצע עבודתו הוא עלול ברגע כמימרא להפליג במחשבותיו ולשוטט בארץ לא זרוע אשר אין בו מים חיים ח"ו, וביתוד בדור העני והחשוך שאנו נמצאים בו שמים הזדונים סוערים וגועשים לבלוע ולהטביע את האדם, ועל בן צריכים לעמוד תמיד על המשמר לבלתי נסוג ימין ומשמאל מדרך הישר ורק כמסילה לעלות, ואיננו יכולים לשבת בהשקט ובמנוחה, כי יצר הרע ושלוחיו אינם שוקטים והמלחמה היא תמיד בכל עת, והוא משגר את חייליו להכות בנו במקומותינו ומצבינו החלשים דייקא, כי בשר ודם אנחנו ולגופנו רצונות נטיות ותאוות, ומוחנו חלוש ומי יוכל לומר זכיתי לבי שלא עבר עליו

צריכים לעשות שנזכה על ידי זה בכיאת הגואל צדק.

הקרבנות - אשי ישראל

מצינו במזבח העולה שהיה חמש אמות על חמש אמות רבוע, ומזה ירד אמה לכל צד מהקרנות, ואמה על אמה עבור מקום המערכה שעליו היה האש ומסביב לו היה אמה על אמה עבור הילוך הכהנים בעבודתם, ואמרו ששלמה המלך הקריב על מזבח זה אלף עולות ביום אחד, וכדאיתא בזבחים (נט): שהיה מספיק לזה אמה על אמה כי האש שירד מן השמים היה ממחרת לאכול את הקרבנות הרבים. אולם יש להבין מדוע היה מדת המזבח מצומם כ"כ שמקום הילוך רגלי היה ממש קרוב לאש הגדולה, הלא דבר הוא.

ונראה בכיאר הענין, שהמזבח שהוא ענין העבודה, בא לרמוז לבני ישראל איך צריך להיות צורת עבודתם לה'. כי ידוע שהקרבנות נקראים אשי ישראל ואנו מתפללים בברכת העבודה"י והשב את העבודה לרביר ביתך ואשי ישראל וכו', ואיתא במדרש שאשי ישראל הוא נשמות הצדיקים שמיכאל שר הגדול מקריב למעלה, ובשו"ע הרב הביא מדרש זו והוסיף בזה"ל "ואשי ישראל הן נשמות הצדיקים שמקריב מיכאל שר

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"ג

בצורה ובאופן אשר לא היה כמוהו מאז דור המבול, וכך יבקש לצוד את האדם החלש אשר רק בשר ודם הוא, והאדם לא יאבה לו ולא ישמע לו ומתחזק בכל כחו נגד רצונו ונטייתו הנופניות ואומר לה' אני נותן ומקריב לפניך את הכל כי עבדך אני ואיני רוצה לעבור רצונך ולא אמרה את פיך, אדם זה הקריב קרבן ע"י שקריב את גופו לה'. וזהו ענין הקרבת הקרבן, דכתיב "אדם כי יקריב מכם", דהיינו שהקרבן שהוא מקריב הוא ממנו גופא, וזה נרמז בענין אשי ישראל שהם קרבנות.

והמזבח שמקום הילוך הכהנים היה מצומצם ממש סמוך למקום האש רמז לזה כדי להראות שעבודת הכהן על גבי המזבח צריך להיות בשמירה מעולה בלי היסח הדעת כי כפשע בינן לבין האש הבורע. וזוהי דרך העבודה כשמהר ניסא איכא סכנה גדולה ומאידך ניסא אין לך נחת רוח גדולה מזו. כי בין הבטה לאי הבטה ה"ה חילוק בין שמים לארץ, מצד אחד גיהנום פתוחה מתחתיו, ומצד שני הרי הוא גודל הנח"ר למעלה. וזהו הקרבן הגדול ביותר.

מזבח אשי ישראל הוא בכל מקום וקרבנות אשי ישראל מביא השר הגדול מיכאל להקריב לפני המזבח שלמעלה והוא רומז שהוא למעלה מן המקום. כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו והוא נמצא בכל

מאומה מנסינות היצר ומחשבותיו וכו', אשר לכן אנו מזהירים ועומדים לעמוד על המשמר, כי לא עת מנוחה היא שיוכל האדם לומר הנה אעסוק במלאכתי שקט ושאנן באין מפריע עד אשר יעבור יום ולערב אבוא לבית המדרש לקבוע חק לימודי בתורה בהרחבת הדעת ובמחשבה צלולה וטהורה, כי כאשר אמרנו סכנה גדולה היא להסיח את הדעת אבל לרגע אחת משמירה מעולה, וצריך להיות נאמן לה' ולהקריב את הגוף עם כל נטיותיו רצונותיו ותאוותיו כל העת. ורמז לזה אנו למדים מן הכתוב בפרשת ראה "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה" עדיין לא הגענו אל המנוחה והנחלה בית המקדש שאז רוח הטהרה שורה ממרום ומקדש ומטהר את ישראל, וצריכים להיות תמיד בעבודת משמר הקודש לבל יבוא לידי חילול ח"ו.

התגברות על נטיות הגוף - קרבן אשי ישראל

וזה שאנו מקריבים מאתנו את נטיות גופנו הוא בבחינת 'אשי ישראל'. וכל כמה שהיצר רוצה להכשיל את האדם ומשלח בו את מגפותיו בכל מיני אופנים שונים ומשונים אחת קשה מחברתה נסיון אחר נסיון כאשר אנו רואים בימינו אשר היצר חדשים לבקרים בא בתחבולותיו בתבערה ובמסה בהצותו את רחובה של עיר שיהא בוער כתנור כאשר של גיהנם

ואנו רואים בשנים האחרונות אשר נסיונות הדור נעשו באופן ובצורה אשר לא היה כמוהו, ומאמר הכתוב 'מחוץ תשכל חרב ובחדרים אימה' לא יספיק על זה, כי בחדרים תשכל חרב פפיות רח"ל, רבים חללים הפילה עצומים כל הרוגיה, כמה וכמה בתים בישראל נחרבו ומלאך המשחית אינו אומר הרף וידו נטויה וחרבו שלופה דרך כליו השונים והמשונים היורים חצים ובליסטראות על נשמות ישראל רח"ל. ובמיוחד בבתי המלאכה ובלשכות המסחר אשר העובדים שם נחשפים לכלים פרוצים אשר אין להם חומה סוגר וברית ומה יעשה וכו', לא יאומן כי יסופר מה כבר עוללו כלים אלו לנשמות יקרות וטהורות אשר הציצו ונפגעו ונפלו למקום שנפלו רח"ל, לבי לבי על חלליהם מעי מעי על חלליהם.

ונסיון זה הוא דרך חדש גם בזה שאי אפשר לאסרו לגמרי, מאחר שהוא משמש למסחר ולמלאכה והרבה ענינים תלויים בהם, ומאידיך גיסא באין שומר הסוגר עליו שימנע בעדו מלשוטט בכל אתר ואתר הרי כהרף עין בלחיצת אצבע קטנה גיהנם פתוחה לו מתחתיו רח"ל, והרבה השתדלו בזה וטרם הצליחו בזה כראוי יען שכאמור חיי המסחר תלויים בזה שצריכים להיות מחוברים למרחוק כדי להעביר והוליק ולהביא וכו'. וכלים האלו הולכים ונכנסים בהשתמשות העולם יותר ויותר עד שהרבה דברים

מקום היכן שהאדם נמצא. ואם הקב"ה מסבב שיהיה מוכרח ללכת במקום נסיון, הרי הוא ממלא שליחות המקום ב"ה בזה והוא בבחינת מש"כ בספה"ק על ענין הגלות שלפעמים צריכים לילך לגלות ולנדוד בכל מיני מקומות כדי להעלות ניצוצי קודש הממתינים לתיקון [וזה באמת ענין אורך גלותנו]. וע"י שיהודי מגיע למקום הרחוק ממנו בגשמיות ועאכו"כ ברוחניות והוא שומר על קדושתו ואינו הולך אחר נטיות הגוף, הרי אותו מקום ששם התגבר על יצרו הוא מקום הקרבן והוא מקום המזבח שהיא מזבח של מעלה שהיא למעלה מגבולות המקום והוא הוריד את קדושת המזבח וגלה כבוד ה' שהיא מלא כל הארץ כבודו ית'.

עבודת דורנו – לעשות מה שביכלתנו כי ננפשנו הדבר

ובל דור ודור יש לו את העבודות שלו, כי היו דורות קדמונים אשר העבודה הנדרשת היה שיעבדו את ה' בדבקות וברוה"ק, ושיהיו גדולים מאד בתורה. ועבודת דורנו הוא מלחמת היצר על הדברים הקשים מבית ומחוץ. כי כך איתא בספה"ק שעבודת כל דור ודור היא במה שאנו רואים במה שהיצר חוגר כלי מלחמתו לארוב ולצוד ברשתו את בני ישראל, ובמה שרואים רפיון שם מקום העבודה והתיקון.

מאמר אשי ישראל – עבודתינו במסי"נ כה

חיבור לכל פועל ופועל, ואם יצטרך לפעמים להתחבר יוכל לגשת אל המקום אשר שם חיבור, וישנם מקומות אשר החיבור כמעט אינו מוכרח אלא לכי אחד או שניים, וכמה דמעטינן טפי עדיך טפי. והאחריות גדולה היא מאד ודיני נפשות תלויים בבעלי מקום המלאכה והמסחר.

ואף שהדברים האלו תלויים בהוצאות ממון הרי אין לך מצוה גדולה מזו להציל ישראל מרדת שחת, כי בעוה"ר כאשר האדם מחובר לכל אותם המקומות, הרי שלא ימלט שלא

אי אפשר לעשות בלעדי זה כלל, ורואים אנו בחוש שהיצר הרע מביא בתחבולותיו שכולם יצטרכו לעבור נסיון זה (ועיין בהערה)^{טו}.

וב"ה יש כהיום מהלכים טובים בזה אשר הכניסו והתקינו על מערכות הכלים נעילה טובה אשר היא כחומה לחסום את ההתחברות המסוכנות שלא יבוא לידי נסיון. גם אפשר לצמצם את הכלים אשר לא כולם יהיו המחוברים אלא רק למי שמוכרח לצורך מלאכתו המצווה עליו, כי באמת לא תמיד מוכרח

טו. והנה במאמרינו "ראש חודש – הארה מעין העתיד" הארכנו בביאור ענין נסיונות גדולים האלו ובענינים האלו דייקא בדורותינו, דהלא זה ברור דברצות ה' יסלק את היצר הרע ויפריחנו אל מקום ציה ושממון לבל יוכל הסינתנו לסור מה'. ומדוע באמת השי"ת מניחו ליצר להתגרות בנו כל העת באופן נורא כזאת, עיי"ש ותמצא נחת, אבל נחזור על נקודה אחת בקצרה.

והענין הוא שהא-ל נורא עלילה הוא עושה לנו זאת רק בעבור שהוא חפץ בנו ורוצה לקרבנו אליו, והוא רוצה שאנו נתקרב באהבה גדולה ותשוקה גדולה בבחינת יחוד ואהבה תמידית (עיי"ש יתר ביאור), כאשר עשו הצדיקים הגדולים. אמנם מאחר שאנשים קטנים אנחנו, ואין אתנו יודע עד מה, בא הקב"ה ברוב רחמיו ומעורר בנו את הענין של מדת האהבה וכו' במדה גדולה ומרובה, בבחינת 'חי' באופן תמידי, ללא הפסק. ונסיונות אלו אינם מרפים אפילו לרגע ואנו כל הזמן בבחינת 'חי', ובכח זה שאנו מקבלים את כח האהבה התמידית אנו יכולים לרוץ אל אבינו בוראינו בתשוקה ובאהבה עזה בבחינת מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

ועל ידי זה שאנו מקבלים את הנסיונות הקשים ללא הפסק ולא אחת אנו כהולכים על חבל דק על פי תהום רבה, ולפעמים נדמה כי אבדנו ח"ו עם כל זה אנו לא מתייאשים ומתחזקים במלחמתנו שוב ושוב, ודייקא על ידי כח זה שאנו בבחינה של 'חי' כל הזמן באופן תמידי זה נותן לנו את הכח להתדבק בהקב"ה באהבה גדולה ויתירה במידה מרובה ללא הרף ולא הפסק, ולהתעלות לפי דרגתנו וערכנו לדרגא של חיות תמידי בלי הפסק, דבקות מעין העתיד. והוא ענין ארוך, ואכהמ"ל יותר.

לתפילתינו, וכי איזה ערך יש לתפילתינו, ואזי אומרים, רבונו של עולם, מה אוכל לתת לפניך, אוכל לתת לך את שברון לבי, ענמת הנפש שהיתה לי ע"י כל הקשיים שתקפו אותי, מצבים רבים וקשים עברתי וניסיתי לשמור עצמי כפי יכולתי, וזוהי הכונה "ואשי ישראל" שנופי נשרף בכל עת כשאני מעמיד עצמי כנגד הנסיון, וזוהי ההקדמה לתפילתי.

וזהו בקשתינו "רצה ה' אלינו בעמך ישראל" קבל נא את ה'אשי ישראל", ונבקש ממך, שיהיה "והשב את העבודה לדביר ביתך" שלא אצטרך להשרף עוד כ"כ הרבה למענך, אלא השיבנו למצב שיהיה לנו האור שלא אצטרך לחזות בכל המראות הללו, שאוכל לראות מחזות קדושים וטהורים, מראות של צדיקים וקדושים, כדי שאוכל לחזור מעט אל המנוחה ואל הנחלה, רגע של דבקות ושל אהבה להשי"ת.

תורה חדשה מאתי תצא

ואיתא בסנהדרין (צג:) שעל דוד המלך נאמר "וה' עמו", דהיינו שהלכה כמותו בכל מקום. וזה לא היה מפני שהיה גדול בתורה יותר מכל חכמי ישראל בדורו כי הרי אנו יודעים שדואג ואחיתופל היה גדולים ממנו בתורה וכאשר הבאנו למעלה, אלא מפני שרוד המלך הלך עם הקב"ה בכל רגע ובכל עת תמיד, ולא עזב את דבקותו בה' ולא הרפה

יכשל ח"ו, וכמו שנוכחנו לדעת ע"י הוכחות ומציאות שא"א להתגבר על הדבר כי היצר הרע חזק מאתנו באופן נורא, וכבר אמרו חז"ל בכתובות (יג:) אין אפטרופוס וכו', ואמרו בב"ב (נו:) שבמקום דאיכא דרכא אחרינא רשע הוא. ויש לראות לעמוד על המשמר כל העת שלא יהיה ח"ו שוד ושבר בגבולינו.

ועלינו לדעת חשיבות וגודל חיובנו לעמוד על המשמר כפי יכולתנו בשמירת העינים בכל ראייה וראייה. שזהו גודל העבודה השייך לדור זה, והיכן שהאדם הולך ומסתובב הרי השכינה נמצאת אצלו, וכאשר האדם מתנכר, הרי אין לך נח"ר גדולה מזו. וכאשר ישנם יהודים העומדים על המשמר, הרי הם מקריבים הקרבנות, והם הם העושים נחת רוח לבורא יתברך, ומקדשים את שמו יתברך, והוא ענין שרק בינם לבין קונם וזהו קידוש ה' הגדול, והם הם הממשיכים את השכינה למטה.

אשי ישראל – הקדמה לתפילה

והנה כאשר האדם עומד להתפלל לאחר יום שמשתובב האדם היכן שהוא נמצא, וצריכים לעמוד בתפלה, קשה עד מאוד לצמצם עצמו ולכוין בכל תיבה ותיבה, כי הרי במחשבת האדם חולפות מחשבות כה רבות בדברים שגוף האדם מושכו להם, כאשר נעמדים להתפלל באופן זה, מה נאמר לפני השי"ת, המצפה

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"ג

כו

הוא שם, ויכנס לבית המדרש עם כל בלבלולו ושברון לבו, ויקבע עתים לתורה וילמוד מה שהוא יכול לפי יכולתו עתה בהתנברות, הקב"ה יפתח לו שער חדש בבחינת תורה חדשה מאתו תצא, דהיינו שיקבל הארה ובהירות כזאת אשר הכל יהיה אצלו כחדש, בבחינת תורה חדשה של ימות המשיח, שאין הכוונה לתורה חדש ממש דהרי היא לא תהא מוחלפת, אלא הכוונה שתרבה הדעת וכולם ידעו את ה' כאור בהיר בשחקים והכל יהיה כחדש ממש, והדברים אשר ראו בעת הסתרה כדברים חשובים יתגלו באמת כדברים פחותים בטלים ומבוטלים, והדברים הרוחניים הם אשר יהיו החיים האמיתיים והחשובים. וזה יכול כל אחד להשיג חלק קטן מבחינה זו בעת שמתגברים ומתחזקים בעת הסתרה וזמנים קשים.

ע"י סור מרע זוכים לעשה טוב

אמנם חשוב לדעת שכדי לזכות לאור גדול זה צריך להיות להסיר מאתנו את מסך המבדיל שהוא בבחינת "במחשכים הושיבני כמתי עולם"¹, וענינו הוא ע"פ המבואר בספרים הקדושים² שהפנימיות של בית המקדש לא נחרבה וזה שאיננו רואים זאת כי הוחשכו עינינו מחמת

מעבודתו גם כשעברו עליו דברים קשים מאד וזמנים קשים מאד. והמתבונן בפסוקים בשמואל ובמדרשי חז"ל עליהם ישתומם באיזה נסיונות דוד המלך הלך והתחזק בה' ונוכל ללמוד יסוד גדול בעבודה ה' מהו הוא רצוי ומקובל לפניו ית' [פשוט מובן שהכל כפי השגת שכלנו בכתובים ובחז"ל הבאים ללמד אותנו ואין לנו שמץ השגה בקדושת דוד המלך להבינם, אלא כאמור שהכל לפי הדברים הכתובים ללמד אותנו].

הנה אם נאמר לו לאדם שאחרי שובו ממלאכתו עליו לבוא לעת ערב לבית המדרש לקבוע עתים לתורה, והוא ישיב במענה איך אוכל לבוא לבית ה' ללמוד תורתו הלוא קשה עלי היום שעבר וראשי סחרחר מרוב בלבול דעתי ומחשבתי, מלחמה כבדה נלחם בי היצר והערים עלי במראות ובהבטה בהפקר והטריד מנוחתי כל הזמן, ואיך אבוא עתה לבית המדרש מקום אשר החכמים ויראים יושבים והוגים בתורת ה'. ולמי יש חפץ וענין בתורתו ולא יועיל לימודי מאומה.

ונעץ לו שטעות היא והיא עצת היצר, כי זאת לדעת שאפילו לפום ריהטא הדברים נראים כפי שנראים, אבל באמת אינו כן. כי יהודי זה, אם לא יתן ליאוש להפילו ויתחזק באשר

טז. איכה ג, ו.

יז. מדבר קדמות מ, מג.

בנסיונות היכנס אלי לבית המדרש, וקדש את עיניך בראיית דברי תורה, וזכך את מוחך בדברי תורה. וזוהי הכונה תורה חדשה מאתי תצא, השי"ת אומר, כבר היה לי השאגת אריה והנודע ביהודה, בדורות הקודמים היו לי גאונים אדירים ענקי תורה, בדורות שעברו היו ת"ח מופלגים באופן שהיום הזה כמה גדול שרק יהיה האדם הרי שלא יגיע לקצה צפרנס של הני ענקים, ואין זה מעבודתנו בדורינו להיות ולגדל רעק"א או הגר"א, דזה באמת אי אפשר לגמרי, אולם צריך אני דבר אחד מה שלא היה בדורות הקודמים, השאגת אריה לא היה לו את הנסיונות שלנו ונם לנודע ביהודה לא היה, אני צריך שהיהודי יכנס לבית המדרש לאחר יום עבודה שראה מה שראה ומלוכלך לגמרי, וייתשב אצל הנמרא, ויאמר, רבנו של עולם הריני קובע עצמי עכשיו ללמוד אך ורק למען שמך יתברך.

ועל ידי זה זוכים לבחינה של השראת השכינה במקום המקדש שהוא בבחינת גילוי פנימיות בית המקדש. והוא בחינת 'תורה חדשה מאתי תצא' כי תורה היוצא מפי אדם שעבר נסיונות קשים והיה בבחינת 'במחשבים הושיבני' ואינו נרתע אלא מתחזק בכל בכחו כי רוצה הוא בקרבת ה' בכל לבו ורצונו, היא בחינה של 'תורה חדשה' מצד האדם, ולכן הוא זוכה לבחינת של 'תורה חדשה' שהוא

גדול ההסתרה ומי שעניו זכות ומאירות יכול לראות את בית מקדש של מעלה עומד על מכונו. ונמצא שזה שאיננו רואים זאת הוא מפני שאנו בבחינת "במחשכים הושיבני" אבל באמת הבית הגדול והקדוש עומד על מכונו. וכאשר נצא מהחושך ונאיר את נשמתנו באור פני מלך נזכה שתחזינה עינינו את האור הגדול של השראת השכינה בבית המקדש.

ובדי לצאת מן החושך צריכים לעשות ב' הבחינות לפי ערכו ויכלתו של האדם. הבחינה האחת סור מרע, דהיינו לטהר עצמו מכל סיג ופגם ולשמור שלא יארע לו דבר תקלה ואם בא לידי נסיון יתגבר בכל כוח ולא יתן ליצר המשחית לבוא את ביתו כי גרש יגרשנו. והבחינה השנית הוא עשה טוב, כי אין די בזה שלא נמשכת ליצר בתוקף ובעוז, אלא צריך אתה להוסיף בקודש ולעלות בעשה טוב, צריך אתה לבוא לבית ה' בית מקדש מעט ולקבוע עתים לתורה ללמוד את תורה ה' כפי מסת יכלתך בכל לבבך.

וצריך האדם לדמות לעצמו (היות וכן הוא המציאות האמיתית) האיך השי"ת אומר לו, גלוי וידוע לפני כל מה שהקרבת עצמך לפני בכל המקומות שנקלעת לשם ועמדת בנסיון. אך עוד דבר יש לך להוסיף, כי כל ההקרבות הם רק "סור מרע", אך זאת אדרוש ממך, מעט "עשה טוב", לאחר כל יום של עמידה

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"ג

כט

הוא אשר הקריב את עצמו והמשיך עליו את האור הזה ולכן הדבר נתגלה על ידו, וכמו"כ אפרו של יצחק, שהוא רומז על בני ישראל מוסרים נפשם לפני השי"ת מדי יום ביומו. וריח הקטורת רומז על ריח הטוב מבחורי ישראל שלא חטאו. ואיתא בסנהדרין (צג:) והריחו ביראת אלוקים, משיח צדקנו לא למראה עיניו ישפוט אלא והריחו ע"י הריח ידע מי הוא הצדיק ומי לא, ולריח הטוב יזכה מי שהקריב עצמו ונתן משלו, אלו שהיו להם הנסיון להסתכל לראות ולהנות מדברים שאסרה תורה, והקב"ה היה בעזרם שהשכילו לא להביט ולא להנות ולא לילך אחר ההבל ככל המונם וידע ושת אל לבו שהקב"ה רואה במעשיו והיה ירא את ה' והיה חפץ לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, אלו יבושמו בריח הטוב כלבנון אשר משיח צדקנו יריח בהם ריח הטוב.

ודואג האדומי שהיה יכול היה לפלפל ולהעלות בחידושיו ג' מאות הלכות פסקות במגדל הפורח באויר, וארבע מאות ספקות במגדל הפורח באויר שהוא כאמור למעלה רומז לבית המקדש לא זכה להיות אסוקי שמעתתא אליבי דהלכתא כי תורתו היתה מן השפה ולחוץ כדאיתא בסנהדרין (קו:) ולא מתוך לחץ והסתור ולא היתה בה ה"חידוש" שהיה בדוד, וממילא לא עמדה לו תורתו אשר למד וידע.

בחינת גילוי האור של בית המקדש של מעלה העומד על מכוננו והוא יתגלה בביאת המשיח.

וממילא נמצא דדוקא אחר יום שלם אשר האדם היה עסוק בשמירת עיניו ומחשבותיו בעת עסקיו ברחוב וכו', אומרים לו, עכשיו הוא הזמן להכנס לביהמ"ד לקדש את עיניך, וע"י כן תזכה לרגעים טובים, והיות ואנו מאמינים באמונה שלימה שהנה זה עומד אחר כתלינו שעוד מעט יבא הרגע המאיר, וכשיבא האור המאיר, יהיה נצרך כלים להשיג כל ההשגות חדשות שישפיע השי"ת על כל העולם, ואומרים לו לאדם, קח לך עינים כדי שתזכה לראות, קח לך כלים שיוכבו את מוחך, שיהיה לך ההרגשים שתוכל להרגיש בזמנים הקדושים, לפי שאז יהיה תורה חדשה מאתו תצא, דוקא לאותם שלמדו תורה מתוך חידוש.

בנין בית המקדש זוכים ע"י מסי"ג
וממילא מבואר שדוד המלך רק הוא זכה לגלות את מקום המקדש, והוא אשר זכה לאסוקי שמעתתא אליבי דהלכתא את מה שלמד ודרש עם שמואל הנביא, והוא אשר הכיר בסימנים איך שמיכאל עומד ומקריב קרבנות למעלה מול הר המוריה, כי מיכאל מקריב ושורף למעלה את אשי ישראל שמקריבים עצמם לפני הקב"ה, היות ודוד המלך

הציץ שהשם חקוק בו והם נופלים",
הוא ממדרש תנחומא.

ויש להתבונן בענין הארון והציץ
שדייקא על ידם נעשו הנקמה
והנסים במלחמה זו לתת נקמת ה',
ומדוע דייקא על ידי פנחס. גם יש
להבין במה שכתבו חכמנו ז"ל
שהחצוצרות היו שופרות, מדוע
באמת לא היו החצוצרות כפשוטו
כפי פשטות ציווי התורה בכל
המלחמות. ובוודאי ישנה בכל זה
לימוד והוראה לדורות.

עצת בלעם היה להכשיל את ישראל

הנה בלעם הרשע לא היה יכול
להתגבר על בני ישראל וניסה
לקללם בכל דרך והקב"ה הפיר עצתו
וקלקל מחשבתו ויהפוך את הקללה
לברכה, עד שיעץ לבלק להכשיל את
ישראל על ידי בנות מואב, כי ידע
ברשעו כי בענין זה יש מקום תורפה
להכות בישראל. ובפגם זה נתכוין
בלעם להכות בנו בדור עיקבתא
דמשיחא, וכמו שמצינו שהעצה לבלק
נתן לו בעת שהתנבא על דור האחרון,
דור שמשיח יבוא בה, היות ורצה
לפגום בישראל עד לשם.

נקמת ה' במדין

ובשחקב"ה אמר למשה לנקום נקמת
בני ישראל במדין היה
כאן גם הוראה ודרך תיקון לפגם הזה,

ואם אנו נבקש את ה' בלב לב ובכל
נפש נזכה לאותה הארה של דוד
המלך בבחינת 'וה' עמו שהלכה
כמותו בכל מקום' ונזכה לכוין
להאמת, כי במקום השראת השכינה
נמצא הביורור והאמת, וענין זה מקרב
את בנין המקדש כי האדם ממשיך את
הקדושה באן בעולם. וכשיבוא העת
המיוחדת נקבל כפי עמלנו וכפי גודל
הנסיון שהיה לנו ושכרנו יהיה הרבה
מאד ודרגתנו יתרומם למעלה למעלה
כפי עומק המקום שהיינו מטה מטה
ומשם דרשנו את ה' כך נהיה מעלה
מעלה, ולכן אנו דורו של משיח
שנסיונות דורו של משיח הם נסיונות
חדשים כי אנו הולכים לקראת הארה
של בחינת תורה חדשה.

מלחמה מדין - הוראה לדורות

במלחמת מדין כתיב: "וישלח אתם
משה אלף למטה לצבא
אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן
לצבא וכלי הקדש וחצוצרות התרועה
בידו" וכדאיתא בסוטה (מג.) "וישלח
אותם משה אלף למטה לצבא אותם
ואת פינחס. אותם, - אלו סנהדרין.
פינחס, זה משוח מלחמה. וכלי
הקודש, זה ארון ולוחות שבו.
וחצוצרות התרועה, אלו השופרות.
ורש"י עה"פ כתב: "וכלי הקדש, זה
הארון והציץ. שהיה בלעם עמהם
ומפריח מלכי מדין בכשפים והוא
עצמו פורח עמהם, הראה להם את

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ לא

הארון – מקום המקדש

והארון מורה על מקום השראת השכינה וקדושת המקדש ובעת המלחמה במדין היה צריך להכניע את כוחות הרע ולהבריחם ע"י קדושת בית המקדש שהיא גילוי אור ה' בעולם וכך לנצח את מדין ומלכיהם מלכי הרשע ועליהם בלעם הרשע. ובא להורות לנו לדורות הבאים כי יש לנו תמיד להשתדל להמשיך עלינו את קדושת המקדש אשר ילך אתנו בכל מקום אשר נלך, והוא ע"ד שנשמור את עצמינו ונתנבר על אש היצר הבוער בנו דבנ"ל המקדש של מעלה היא למעלה מנבולות המקום, וממילא ע"י שאנו מכניעים את כוחות היצר האויב והאורב לנו בעצות בלעם הרשע להתגבר עליו ולהקדש ולהטהר בקדושה של מעלה, נזכה להכניע את היצר והנסיון הלז בכח קדושת בית המקדש של מעלה.

הציץ – להכניע כחות הרע דלמעלה

ואמרו חכמנו ז"ל^ט "אמר משה להם לישראל, בלעם הרשע עשה לכם כשפים ומפריח לחמשת מלכים ופורח ומפריח, הראו לו את הציץ

כי באמת גם אחרי מלחמת מדין עדיין לא נתקן החטא לגמרי וכנ"ל. וכך היא דרך הנקמה במדין שהיא עצת בלעם, שפנחס ילך לפני העם במלחמה, ולקחת אתם הארון וציץ הקודש וחצוצרות התרועה שהם השופרות, וכך יוכלו לגבור על מדין ולנצחם, וכך גם דורות הבאים צריכים ללמוד מכאן האיך אפשר לנצח על הנסיון הלז המכשיל אותנו עוד מאותו פגם דבנות מדין.

הצוצרות התרועה – אלו השופרות

והנה השופר מורה על הזעקה מתוך מעמקי הלב אל המלך, וזהו ענין תקיעת שופר בראש השנה שאנו זועקין לפני הקב"ה מעומק הלב על רצוננו לעשות רצונו וצר לנו על שעברנו את פי ה', ואנו ממליכין את הקב"ה עלינו מעומקא דליבא ומבקשים שיתגלה כבוד מלכותו בעולם. ובמלחמת מדין לקחו את השופרות כדי שנשים אל לבנו כי דרך הנצחון על עצת בלעם הוא על ידי הבקשה והרצון מעומק הלב, וזה הוא הדרך לדורות הבאים וכדכתיב^י קרעו לבבכם ואל בגדיכם, ורחמנא לבא בעי כי אז יסייע ה' בעדו.

יח. יואל, ב, ג.

יט. תנחומא בלק, סכ"ג. ובעוד מדרשים ובירושלמי. ורש"י עה"פ הביא דברי חז"ל אלו.

מִן הָאָרֶץ וּמֵעֲמִידָתוֹ בְּאוֹרֵי". והוא מה שנקרא מאגנע"ט. וכתב ביד רמה בשם רב האי גאון שמגדל הפורח באויר לענין אהלות הכונה היא לחכמת המאגנע"ט. נמצא שמחד גיסא ענין מגדל הפורח באויר הוא רומז על בית המקדש הפורח באויר ממקום למקום לתור לו מקום מנוחה שיוכל ה' לשכן שמו שם בקביעות וכאשר אמרנו לעיל שבחינה זו הולך עם כל אחד ואחד מישראל אם שומר קדושתו כדת מחללו שאז קדושת המקדש שורה עליו, ומאידך, זה לעומת זה יש עוד בחינת של מגדל הפורח באויר, והוא הע"ז של ירבעם בן נבט. וכנ"ל שבלעם הרים את כוחות הרע לבחינה של פורח באויר.

ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא ופנחס אשר קינא לאלוקיו ומסר נפשו והעמיד עצמו במקום סכנה למען קדושת ישראל בעת אשר נמשכו לבעל פעור, הוא זה שיצא עם כלי הקודש למלחמה על מדין להכניע את כוחות הרע של בלעם הרשע, ופנחס זה אליהו שהוא יבוא ויבשר לנו על הגאולה, והוא מלאך הברית אשר בא בעת אשר ישראל מקיימים מצות מילה לקדש את אות ברית קודש. למדנו מזה לדורות הבאים שצריכים להתגבר במסירות נפש למען

ששמו של הקב"ה גלוף בו והן נופלין לפניכם" ובלעם עשה בחינת 'מגדל הפורח באויר' מצד כוחות הרע זה לעומת זה, והציץ ששם ה' חקוק עליו הוא מגלה שם ה' בעולם וממשיך את הקדושה מלמעלה למטה, וכך זה של הציץ המגלה את הקדושה מלמעלה למטה הכניע וביטל את כוחות הרע שהיו בחינת למעלה כמגדל הפורח באויר, ומיד שהראו עליהם את ציץ הקודש תיכף ומיד נפלו ונהרגו כולם. וזה בא להורות על דורות הבאים שאם דבקים והולכים בשם ה' ויהיה היכן שיהיה יכולים להכניע ולבטל את כוחות היצר אשר לפעמים מרים את נסיונותיו למעלה ראש עד אשר כי נדמה לנו כי לא נוכל לו, ועל זה בא לנו הוראה אשר כל עוד אשר יתדבקו בשם ה' אשר לנגדנו תמיד ודרוש נדרשנו, אזי ממילא יתבטלו את כל כוחות היצר הגדולים.

מגדל הפורח באויר – זה לעומת זה

והענין היא כי בענין מגדל הפורח באויר יש ב' בחינות זה לעומת זה. ואיתא בסוטה (מז.) אצל ירבעם בן נבט "איכא דאמרי אבן שואבת תלה לו לחטאת ירבעם והעמידו בין שמים לארץ" ופירש"י: "אבן שואבת, שמגבהת את המתכת

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ לג

ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח. ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דבים מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים" ואמרו ע"ז בגמ' סוטה (מו:): "עלה שהקרחת עלינו את המקום. מאי ונערים קטנים, אמר ר' אלעזר שמנוערים מן המצות. קטנים, שהיו מקטני אמנה. תנא נערים היו ובזבזו עצמן בקטנים".

ואמרו ע"ז בגמ' כב רבי חנינא בשביל ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק מלך מואב, הובקעו מישראל ארבעים ושנים ילדים. איני והאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות ואע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שבשכר ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק מלך מואב זכה ויצתה ממנו רות שיצא ממנו שלמה שכתוב ביה אלף עולות יעלה שלמה, ואמר רבי יוסי בן חוני רות בתו של עגלון בנו של בלק היתה, תאותו מיהא לקללה הוי". ופרש"י: "לקללה הוה, למעט את ישראל ואותה כוונה כאן נתקיימה".

חזינן מהכא שיש ב' ענינים שגרמו הקרבת מ"ב הקרבנות על ידי בלק. לר"ח שנהרגו עי"ז מ"ב הנערים אצל אלישע, ולר"י א"ר זכה לרות

טהרה והקדושה, לא לשית על לב מאומה, לא מה שהיה ולא מהנסיונות שעוד יבואו בדרכו, ועליו לעשות רק את הנדרש לעשות עכשיו, ומסי"נ זה הוא אשר מכניע את הכל ומביא גאולה להאדם. וכל אחד מישראל יש שורש אליהו וניצוץ משיח כדאיתא מהקדמונים, ובשכל אחד מישראל עושה את המוטל עליו כנ"ל ה"ה מעורר זמן הגאולה ובנין המקדש.

אלישע הנביא המשיך לזה תיקון ורפואה ע"י כח הקדושה

ועוד יש להוסיף בענין זה נקודה נחוצה, דהנה מצינו שאלישע הנביא שהיה תלמידו של אליהו הנביא וקיבל פי שניים ברוחו בעת שאליהו עלה בסערה השמימה המשיך עוד תיקון ורפואה לענין פגם הזה. והוא כי הנה מיד אחרי שעלה אליהו השמימה וקבל את השפעתו הלך ליריחו^כ ואנשי העיר התאוננו בפניו שהמים הם רעים והארץ משכלת ואלישע תיקן את המים ביריחו. ואח"כ כצאתו את העיר יצאו נערים קטנים מן העיר ויבזהו ויחרפוהו, ואלישע קיללם ומיד יצאו דובים מן היער ויהרגו מהם מ"ב ילדים. כדכתיב שם "ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר

כא. מלכים ב, ב, יט-כד. ועיי"ש.

כב. שם מז. ועיי"ש

מ"ב הקרבנות, וגם צריך להבין מדוע באמת חלה אלישע משום זה. והדברים תמוהין ומופלאים מאתנו.

לפעמים הנסיונות מהמת ענין אחר לגמרי

והנה באמת בענין נסיון הזה יש חילוקים גדולים בין אחד למשנהו, דיצרו של כל אחד הוא משונה משל חברו, וממילא אפשר לו לאדם להאשים את עצמו במה שנסיונותיו מרובים הם משל חברו, אבל מה שאנו כן למדים מכאן הוא שלפעמים כל המחשבות והנסיונות שעוברים על האדם הם חשבונות של עולם מדורות קודמים אשר השפיעו במקום שלא היה להאדם שייכות כלל ובלל. ובפרט בענינים אלו אשר מבואר בספה"ק דדייקא בענינים אלו יש יותר כח השפעה למאורעי דורות הקודמים, וכגון שכמה פעמים נסיונותיו הגדולים בענין זה נמשך מפגמיו בגלגוליו הקודמים, או שייך שבא לו הרהורים ונסיונות האלו מצד שהיה לו חלק גדול יותר בחטא דור המבול, או בחטא אדם הראשון וכדו'

שיצא ממנה שלמה^כ. והנה מצינו שבלק כשהקריב את מ"ב הקרבנות ביקש לדמות עצמו להאבות הקדושים וכמו שכתב רש"י שם בפרשת בלק^כ, ופלא הדבר שיחשוב דברי הבל ורעות רוח כאלו, וכי דימה היות כהאבות הקדושים או אפילו יגע בקצתם להיות לו איזה שייכות כל דהו להם שילך ויקריב מ"ב קרבנות.

הטומאה מבקשת להתפס בקדושה

עוד איתא שם, "תנו רבנן שלשה חלאין חלה אלישע, אחד שגירה דובים בתינוקות וכו'", ויש להבין את הענין הלא אלישע היה נביא קדוש לה' ואמרו בפרקי דרבי אליעזר^כ שקדושתו של אלישע היה גדולה כל כך עד שאשה לא היתה יכולה להביט בפניו, ואצל השונמית נאמר "ותעמוד פתח הבית" משום שלא היתה יכולה להביט בפני אלישע, ואותם ריקים ומנוערים מן המצות חרפו וביזו את אלישע נביא ה', ועכ"ז לא היו יכולים לקבל עונשם אלא בשביל שהקריב בלק את

כג. ולכאורה אחרי התירוץ של "לקללה הוה" יתכן דלא פליגי ומר אמר חדא ומר אמר חדא.

כד. ז"ל רש"י שם: "את שבעת המזבחות. שבעה מזבחות ערכתי אין כתיב כאן, אלא את שבעת המזבחות, אמר לפניו אבותיהם של אלו בנו לפניך שבעה מזבחות ואני ערכתי כנגד כולן".

כה. פל"א.

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ לה

משום שהטומאה נמשכת לדבר שבקדושה, שהם מבקשים לינוק מהקדושה.

ואלישע נביא ה' קילל את הנערים הריקים והפוחזים מחמת חטאם, אבל באמת [לחד מאן דאמר בגמ'] היה בענין זה השפעה מאותם מ"ב קרבנות שהקריב אותו רשע בלק בעת רצה לקלל את ישראל ע"י בלעם הרשע. נמצא שישנם המשפיעים על מציאות שאין אנו רואים כלל שייכות לזה. ויתכן אפילו מכמה וכמה דורות קודם כאשר אנו רואים כאן בענין הנערים. ואם כן לא מוצדק כלל על האדם למרוד את עצמו על פי מחשבותיו ונטיותיו הנופלים עליו שלא ברצונו, כי יתכנו הרבה סיבות נכונות שלא ידועים וגלויים לו כנ"ל.

וכפי מה שהאדם נשמר יותר בקדושה כך הם רוצים יותר להיטפל אליו ומנסים לפגוע בו ולהאחז בו, ולכן חלילה וחלילה שיפול האדם לעצבון מחמת מחשבה לא טובה שנפל בו. ואדרבא, כל היותר מקודש כך רוצים יותר להאחז בו. ואם יראה האדם שהיצר מניח לו והוא יכול ללכת ברחובה של עיר ומחשבותיו לא יטרידהו ודעתו לא תתבלבל כלל מכל הנעשה ידע שהוא צריך לחשוש מאד שמא לא צריכים לנסיונותיו כי אינו בדרגא ראויה, ויפשפש היטב במעשיו.

והוא מן "הנסתרות לה' אלקינו" (ועוד שייך שבא זאת לאדם דייקא מכח היותו נשמה חדשה, וכמובא להלן משער הגלגולים), וממילא ח"ו להאדם ליפול לידי פח מוקש של עצבות ויאוש מחמת נסיונותיו בענין זה ואל לו להאשים עצמו בדבר. ועליו לידע כי אין פגם העון שווה בכל, והכל הוא לפי הענין וכפי התגברות הנסיון אצלו והתגברותו על היצר, ועל האדם מוטל רק לעשות כפי יכולתו שלא לבוא לידי נסיון ולהתחזק את עצמו כשיבוא לידי נסיון, וחונן מזה יסיח דעתו מכל הענין.

ובמה פעמים דוקא מכח קדושתו ורוממות גדלות נשמתו ועבודתו בא לו זאת, דהנה הגע עצמך, אברך הגון וירא שמים העוסק בתורה עבודה ומתנהג בקדושה וטהרה יוצא מביתו לבית המדרש והוא זקוק לעבור ברחובה של עיר והוא משתדל לשמור עיניו ומחשבותיו בכל כוחו, ואם יפול עליו איזה מחשבה אשר לא כדת מחמת לכתו בדרך, הכי נאמר שח"ו היא שייך לרחובה של עיר, בוודאי שלא כי אין לו שייכות לזה כלל וכלל, אלא אדרבא, מחמת קדושתו היצר רוצה להפילו ולהבשילו וכידוע שבכל דבר שבקדושה הרי הם נאחזים, וכמו שכתב האור החיים הקדוש בפרשת חוקת במשל לחבית הדבש, שרק בישראל שייך טומאת מת ולא בנכרי,

ובאמת יש לתמוה דמצינו דמיתתם
היתה בא להם מחמת

הקרבת מ"ב הקרבנות ע"י בלק, וא"כ
יש להבין מדוע באמת נחלה, הרי הם
לא מתו בגללי אלא משום אותו רשע
שהקריב מ"ב קרבנות. ואפ"ל שאכן
אלישע הקשה קושיא זו בשעה
שהתפלל על רפואתו, למה נחליתי, כי
הלא מיתתם נגרמו ע"י בלק ובלעם כי
עשו כל התחבולות שידעו, והקריבו
מ"ב קרבנות ועי"ז גרמו למעשה פעור
והפיל י"ד אלף מישראל, וההשפעה
מאותם מ"ב קרבנות נמשך עד זמנו
של אלישע שמתו אותם מ"ב ילדים
וכנ"ל, ואכן הסכימו עמו מן השמים,
ועל ידי כן זכה להרפאות ועל ידי זה
זכה להמשיך ענין הרפואה בעולם.

ורואים מזה ענין גדול שאם יש
בעולם השפעה רעה גדולה
שהרשעים רוצים להכניס בעולם, היפך
הקדושה, והולך האדם וממליך על
עצמו את השי"ת ושומר את עיניו ואת
נשמתו, ושומר עצמו מכל דבר רע
ממשיכים עי"ז השפעת רפואה בעולם,
כמו שרואים באלישע כאשר כוחות
הרע בחוצפתם בקשו מכח רשעתם
להזיק את אלישע נביא ה' כי איש
קדוש הוא, ובקשו להאחז בו, נהפך
השפעתם לגמרי, ועל ידי כן ונצחם

בורא רפואות – ע"י שמירה מכל
דבר רע

ואמנם שאין לנו שום השגה ולא
נוכל להבין סודם של דברים
באמת מה היה ענין הנערים עם
אלישע ומדוע כשקללם ומתו מהם
מ"ב נערים נחלה, הלא עשה כהוגן.
אולם התורה נתנה גם לאנשים כמונו
ויש לנו ללמוד על פי הבנתנו את מה
שנוגע לנו לעבודתנו.

הנה איתא בגמ' כי שער אלישע לא
היה חולה שנתרפא, וכל חולה
היה מת בחוליו, ואלישע היה הראשון
שחלה ונתרפא. ויש להתבונן במה
ובאיזה כח המשיך אלישע ענין זה של
רפואה. ואפשר לומר דהנה הלא
הטעם שנתגלגל עליו החולי מבואר
בגמ' דהוא משום שהוא גרם מיתתם
של מ"ב הילדים על ידי קללתו. והגם
שעדיין היה אפשר לתלות את החולי
בדברים אחרים שגרמו לזה, כי בדרך
כלל יש טעם בכל חולי, ואפילו אצל
הצדיקים הגדולים כי אין אדם צדיק
בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא,
וכאשר הוא נחלה הרי תולין בחטא
אפילו מעט, מ"מ כאן באלישע לא
היה בו שום חטא שיגרום לחולי^{כו},
והסיבה היחידה היה מה שקילל את
מ"ב הנערים המנוערים מן המצות.

כו. בבא מציעא פז.

כז. כן כתב מהרש"א שם בחידושי אגדות: "ולא מצאנו בו שום עון לתלות חליו רק
בשתים אלו שדחפו לגחזי ושגירת דובים כו' וק"ל".

מאמר אשי ישראל – עבודתנו במסי"נ

וטרחו גדול לצאת מתוכם. וז"ס ארז"ל אלמלא אתה דוד והוא שאול, הייתי מאבד כמה דוד מפני שאול, והבן זה מאד.

ולפעמים יארע כי האיש וכו' תהיה נשמתו מעולה וגבוה מאד, ואינו יכול להכניע יצרו, ואל"כ בקלות גדול היה יכול להיות חסיד גדול. בזה יתבאר לך סוד נמרץ, כי לפעמים חטא קטן של אדם אחד, יענש עליו מאד. ועון גדול של אדם אחר, אינו נענש עליו. וז"ס הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וכו', ודי בזה למשכילים. ולכן אין להרהר אחר מדותיו יתברך, אף לא אחר הצדיקים, אף אם יחטאו. גם צריך שתדע, כי מי שהוא מבחי"ן קין השנית המעולה, הנה עם היותו מעורב טוב ברע, הנה הטוב שבו גדול מאד, אלא שהוא מעורב בקליפות רעות רבות ומזוהמות, והרע הוא מרובה בו על הטוב, והסבה היא לפי שכל שרש קין הוא מן הגבורה, שבהם נאחזים הקליפות והחיצונים."

והדברים האלו הוא חיווק גדול עבודנו ובמיוחד לאותם אנשים שהשי"ת בראם בטבע הנוטה לבוא מהר לנסיון והם טרודים תמיד במלחמת היצר ולא תמיד מנצחים אותו ועל ידי זה באים ח"ו ליאוש. אבל באמת לא כן הדברים כי הקב"ה בראם כך והעבודה הוא לבקש מה'

אלישע, ועוד המשיך בכללות העולם ענין הרפואה. וכשאומרים רפואה הכוונה הן על רפואת הנפש והן על רפואת הגוף כי הכל שורש אחד הוא.

העבודה של דוד המלך המשיך שיר חדש

ובתוב בספר שער הגלגולים"כ" בזה"ל: "גם דע, כי האיש הזה מחדש שבא עתה בגלגול בפעם א', יש לו טורח גדול להכניע יצרו, אע"פ שנשמתו תהיה גבוהה מאד, לפי שזה הוא התחלת הזדככו מן הקליפות, כי אפילו בהיותו בבחי' צלם, היה מעורב בקליפתו כנו'. גם לטעם הנזכר, מוכרח הוא שהאיש הזה יהיה עצב מאד כל ימיו, ודואג בקרבו תמיד ללא סבה, אבל הסבה האמיתית הוא, כי הקליפות מהם המשכת העצבון כנודע. וז"ס טעם מספיק אל דוד המלך ע"ה, ידידו יתברך ומצינו בו שהיה יצרו מתגבר עליו בבת שבע ובאביגיל, והוא פלא גדול, אלא הטעם מובן עם הנזכר, כי אז היתה התחלת יציאתו מעמקי הקליפות. ובזה תבין כמה פסוקים שהיה אומר דוד המלך ע"ה על עצמו, טבעתי ביון מצולה וכו', וכיוצא, ודע כי לטעם הנזכר, אין עונות האיש הזה החדש נחשבים לפניו יתברך כשאר בני אדם, לפי שעדיין הוא נתון בין הקליפות,

הנסיון עצמו כ"ש וכ"ש חובה עלינו להתפלל על ביעור הרע מן הארץ והשפעת רוח הטהרה על העולם.

ויה"ר שיקבל השי"ת רצון בני ישראל, ובזכות ישראל קדושים שכל אחד ממלא את חלקו תתמלא הקדושה בעולם, כידוע שכל אחד יש לו חלק במלכות בית דוד, כמבואר בכל הספה"ק, וצריכים את כל בני ישראל, כל השישים ריבוא חלקים בכדי לזכות להתיקון השלם, ויראה כל אחד לעמוד בנסיונות שלו, ויהי רצון שנזכה כולנו כאחד עם כל שפלותנו לגאולה שלימה.

ובמו שכתב הרמ"ע מפאנו בראש ספרו, כוונת הכתוב שמחננו כימות עיניתנו, שנות ראינו רעה, יראה אל עבדיך פעליך, השי"ת יראה את כל פעולותינו שעשינו כשהיה חושך ואפילה, ויאמר, אכן התוצאות היו מועטות אבל העמל היה הרבה וקשה מאד, ומה שיצאו פירות מועטים, הרי אני גרמתי לזה על ידי הגלות, שלא הראתי לכם את האהבה שאהבתי אתכם, אך אתם חלקכם בעבודה היה כראויכט.

ויהי רצון שיהיה כמו שאמר משה רבינו בעת הקמת המשכן, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו וגו', שנזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

לצאת מזה ולא להרפות ולהזניח כלי מלחמתו אלא להתמיד במלחמה ובתפילה לה' שיוציאנו מזה, אז יתקיים בו מה שדוד המלך היה שר לפני ה' על שרומם את נשמתו למעלה למעלה והיה בבכחינת רגל רביעי למרכבה וע"ז אמר 'ויתן בפי שיר חדש', והורה לנו הדרך לפי ערינו שיוכל ג"כ לשיר שיר חדש עבורנו.

להתפלל לביאת המשיח שיתוקן

עון פעור

והחובה שאנו חייבים בה, הוא להתפלל תמיד שנזכה לשיר את השיר החדש ולבקש ולהתחנן על ביאת המשיח ועל בנין בית המקדש, שאז תהיה התגלות אלוקים בעולם, ויזכו כולנו לשיר את השיר חדש שיבא ע"י עבודתינו כאן בגלות. ובעצם ה'שיר חדש' הוא ג"כ חלק מעבודתנו בזמן הזה, כי גם לנו יש ענין של 'ויתן בפי שיר חדש' יש שיר שעדיין לא שוררו ובנ"ל, והשיר חדש אשר לנו הוא כאשר אמרנו לעיל שאנו יכולים לזכות לתורה חדשה, ורק דורנו יכול לזכות בזה. כי בלעם התכוון בעיקר בהכשילו את ישראל לדורו של משיח וכנ"ל, ופגם ההוא מתגבר ביותר בדורנו, וביאת המשיח יכלה ויבער את כל הכוחות האלו. וכשם שאנו מחוייבים להתגבר על

שיחות קודש

להבחורי חמד שיהי'

בענין חשיבות הלימוד ברציפות הכנה לימי השובבי"ם - שנת תשע"ז לפ"ק

קודם דארף א בחור וויסן אז די מציאות איז אז ווי מער א מענטש לערנט בויעט ער ביי זיך די השגה אין תורה אזוי איז דער מציאות הפשוט, יעדעס ווארט וואס מ'זאגט און מ'לערנט ברענגט מער השגה אין תורה, יעדעס ווארט יעדע לערנען, יעדע דאווענען אבער בעיקר לערנען הייבט דער שכל פונעם מענטש און ברענגט מער השגה.

היגיעה במצרים היתה הכנה לקבלת התורה

אין די וואכן זעהט מען ווי אידן האבן זיך געמארדעוועט און זיך מייגע געווען אזויווי ס'שטייט אין פסוק זימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים וכל עבודה בשדה, אבער זיי האבן אליינס נישט געוויסט וואס דאס פועל'ט ביי זיי, ביז זיי זענען אנגעקומען צו מתן תורה און זיי האבן געהערט די עשרת הדברות, און אויפאמאל איז אלעס נקלט

[מקודם דיבר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מגדלותו של מרן ה'בני יששכר' זי"ע שהיומא דהלילא חלה באותה שבוע, ובפרט ובעיקר בגדלות ההתמדה שלו שהיתה באופן נשגב ולמעלה מהשגותינו].

ס'איז ידוע וואס ס'ווערט געברענגט אין ספרים הקדושים וועגן די גרויסע ענין פון לערנען ברציפות בכלל, און אין די ימי השובבי"ם בפרט, וואס דאס עצם לערנען ברציפות איז מטהר די נפש און ברענגט אריין א גרויסע ברכה אין די לערנען און אין די הבנה אין תורה.

לימוד ברציפות מביא ברכה והשגה בתורה

איז ערשטן אלעמען דארף מען פארשטיין וואס מיינט רצופות, ווי אויך די סיבה פארוואס דורכ'ן לערנען רצופות קומט אריין א ברכה אין די לערנען.

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מער דאפעלט זיך די תורה וואס ער לערנט מער און מער.

אזוי ווי די באקאנטע מעשה וואס די וועלט פארציילט מיט דער וואס האט געמאכט די שאך שפיל (צו ס'איז אמת צו נישט ווייס איך נישט אבער אזוי זאגט די וועלט), אז די קיסר האט אזוי הנאה געהאט פון דער שפיל אז די קיסר האט אים געפרעגט וועלכע מתנה ער וויל פאר'ן אים ברענגען דעם שפיל, האט ער ג'ענטפערט אז ער זאל דאפלען יעדער קעסטל (דהיינו איין רובל פאר'ן ערשטן קעסטל, צוויי ביים צווייטן, פיר ביים דריטן, און אזוי ווייטער), און די קיסר האט מסכים געווען קלערענדיג אז וויפיל קען דאס שוין אנקומען צו, ביז מ'האט אנגעהויבן ציילן און ס'איז אנגעקומען צו אזא גרויסע נומער אז דער קיסר האט געזאגט "שוין צופיל" ס'האט אים קודם אויסגעזעהן זייער ביליג, דערווייל איז עס זייער טייער אויסגעקומען.

אזוי ארבעט די זעלבע זאך ביים לערנען רצופות, אז היות

מ'לערנט אן הפסקות איז יעדע ווארט זיך מצרף מיט'ן פריעדיגן ווארט און עס וואקסט, אזוי אז יעדע ווארט וואס מ'לערנט, נאך א ווארט און נאך א ווארט איז אזוי ווי די שאך שפיל עס דאפעלט זיך מער און מער, וועגן דעם איז לערנען ברצופות א מוראדיגע וויכטיגע זאך.

געווארן אין זיי, עד כדי כך אז זיי האבן שוין אליינס געוויסט אלעס וואס זיי האבן צו טוהן, דאס הייסט אז יגיעה בויפט א מענטש אין זיין הבנת התורה, עד כדי כך אז זייער יגיעה אין מצרים איז געווען א הכנה צו מתן תורה אז זיי זאלן זוכה זיין צו די גרויסע השגות פון מתן תורה.

עס איז באקאנט וואס ס'שטייט אין ספרים הק' (ע' יסוד העבודה ח"ג פ"ה) אז אויב אמענטש לערנט פינף שעות רצופות איז עס פונקט אזויווי ער וואלט געפאסט משבת לשבת, איך ווייס נישט אויב איינער האט עס דא פרובירט, אבער לערנען פינף שעות רצופות איז נישט קיין גרינגע זאך, און טאקע צוליב דעם שטייט אז עס ווערט גערעכנט ווי א מענטש וואלט געפאסט משבת לשבת, שפעטערדיגע צדיקים האבן געזאגט אז היינטיגע צייטן איז גענוג פיר שעה, אבער פיר שעה רצופות איז אויך נישט קיין גרינגע ארבעט.

לימוד מתוך יגיעה עולה פי כמה על לימוד רגיל

די השגה וואס קומט דורך יגיעה און האראוואניע איז פלא פלאים, ס'איז ממש נישט צו פארשטיין וואס פאר א גרויסע השגה דאס ברענגט פאר'ן מענטש, דאס בויפט די מענטש פלא פלאים, דאס הייסט יעדעס ווארט וואס די מענטש לערנט מתוך יגיעה דאפעלט זיך, און ווי מער יגיעה אלץ

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מא

שטיין ווייט פון אזעלכע מענטשן. זיי גייען ארום פארציילן שטותום פון 'רעכיל צו מעכיל באבקעס שמאבקעס', טמא טמא יקרא, די זענען עכטע טמאים.

חומר הענין של דיבור במקוה

בפרט, איז זייער געפערליך צו פלוידער'ן אין מקוה, ס'איז דא עפעס א געפערליכע יצה"ר צו רעדן דוקא אין מקוה, שטייט שוין פון ר' פינחס'ל קאריצער ז"ל אז ס'איז דא א געוויסע קליפה וואס איז נאר יונק פון דעם וואס מ'רעדט אין מקוה, צוליב דעם איז דא משונה'דיגע תאוה צו רעדן אין מקוה. מקוה איז נישט קיין פלאץ צו רעדן, מקוה איז געמאכט פאר תוספות טהרה, אויב מ'קען זיך נישט איינהאלטן פון רעדן אין מקוה איז א שאד צו גיין אין מקוה, בעסער צו לערנען אין די צייט ווי צו גיין אין מקוה.

דאס רעדן אין מקוה איז א שרעקליכע קליפה, איך פארשטיי נישט די תאוה פון דעם וואס מענטשן האבן אזוי הנאה צו רעדן און רעדן אין מקוה פאליטיק און כל מיני שטותים און נארישקייטן, וואס די רגע ער גייט ארויס פון מקוה איז דאס שוין נישט אינטרעסאנט. אבער מ'דארף וויסן אז דאס איז א קליפה און יעדעס ווארט איז מטמא. און לעומת זה קען מען אויפטוהן

תענית דיבור יש לה מעלה מיוחדת על תענית אכילה

אבער פון די אנדערע זייט, קען דער דיבור זיין די גרעסטע מקלקל. א אינטרעסאנטע זאך וואס מ'האט געזען ביי צדיקים, אז היות פאסטן איז זייער א שווערע זאך, ווי די רבי ר' אלימלך און נאך ספרים הקדושים ברענגן, אז פאסטן איז א זאך וואס נעמט אוועק די כוחות, עס שוואכט אפ דעם מענטש און מ'קען נישט לערנען, די אלע וואס פלעגן פאסטן אסאך, צו גוט לערנען האבן זיי נישט געקענט, ס'גייט נישט געווענדליך איינס מיטן צווייטן, אדער לערנט מען אדער פאסט מען, מ'רעדט נישט פון חוץ לדרך הטבע'דיגע אידן. געווענדליך ווען מהאט געהאט א שווערע נודע ביהודא איז מען נישט געאנגען פרעגן איינער וואס פאסט משבת לשבת.... למעשה פאסטן אסאך שאדט פאר די כוחות הגוף, כוחות המחשבה אא"וו.

וועגן דעם איז דא נאך א עצה וואס מ'האט געזען ביי צדיקים, וואס דאס איז דער ענין פון מאכן א תענית דיבור, וואס ס'קען זיין אסאך מאל שווערער פון פאסטן, ווי ווייניגער מ'רעדט אלס מער פארדינדט מען.

איר וועט קיינמאל נישט זעהן קיין ערליכע אידן רעדן אסאך, ס'איז דא מענטשן וואס רעדן אסאך, זיי רעדן ווי "ראדיאס", די מענטשן זענען אזוי טמא ווי א "ראדיא". מ'דארף

בענין השיבות הלימוד ברציפות

דער וועלט, קיינער צו זאגן א גוט מארגן, אפגעשלאסען פון כלל ישראל, א מענטש אין אזא מצב קען אראפ גיין פון זינען.

היינט ווען עפעס גייט נישט פאר א מענטש פונקט ווי ער וואלט געוואלט, ווערט ער אויס מענטש, מ'זעט דא א געוואלדיגע שבירת המידות ביי משה רבינו, און די וועג וויאזוי משה רבינו האט דאס געקענט ביישטיין איז צוליב וואס ער איז אלץ געווען דבוק כל כולו אינעם אייבירשטען ברציפות און געדינט דעם אייבירשטען אן קיים שום הפסק, און ממילא האט ער געהאט אלעס אויפ'ן וועלט.

די זעלבע זאך זעהט מען ווען ער האט א נאמען געגעבן פאר זיין קינד אליעזר האט ער דאס געגעבן ווייל 'אלקי אבי בעזרי ויצילנו מחרב פרעה', די מעשה איז געשעהן בערך '70 יאר פריער, ער איז שוין אדורך אזויפיל מיטמאכענישן זייט דעמאלטס, און יעצט געט ער א נאמען פאר זיין זוהן צוליב א מעשה וואס איז געשען 70 יאר פריער.

נאך הוא אשר דברנו, אז משה רבינו האט זיך קיינמאל נישט אפגעהאקט פונעם רבש"ע און האט די גאנצע 70 יאר זיך ארומגעטראגן מיט דעם געוואלדיגע חסד וואס דער אייבירשטער האט געטון מיט

מיט'ן דיבור גדולות ונצורות, און טאקע וועגן דעם איז געווען אזא גרויסע זאך דאס לערנען רצופות, ס'בויעט זייער שטארק די מענטש.

גודל עבודת משה רבינו שדביקותו בהשי"ת היה בלי שום הפסק ובכל עת ובכל מצב

יעצמ בענין רצופות, איז דא צוויי ענינים אין דעם, איינס ווי מ'האט גערעדט ביז יעצט, רצופות אין תורה, און נאך דעם איז דא די ענין פון דינען דעם אייבירשטען ברצופות.

די וואך אין די פרשה (פר' שמות) זעהט מען ווי דער אייבישטער קלויבט אויס משה רבינו צו ווערן די מנהיג פון כלל ישראל, און משה רבינו איז דעמאלטס אלט געווען אכציג יאר. פון ווען משה רבינו איז געווען דרייצן יאר ביז צו די אכציג יאר איז ער בכלל נישט געווען אין מצרים, ס'איז דא וואס זאגן ער איז געווען אין קיש, למעשה קלאר ווייסט מען נישט ווי ער איז געווען, אבער דאס איז זיכער אז ער איז געווען אין כל מיני פרעמדע מקומות ווי ער האט קיינעם נישט געקענט, פרעמדע קולטורן, נישט צווישן זיינע באקאנטע, צווישן אידן.

די כוחות וואס משה רבינו האט געהאט צו האלטן קאפ קרוב צו 70 יאר נישט האבענדיג קיינעם אויף

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מג

ער נישט געלאזט אז עס זאל אים שטערן, און דאס איז זייער ווכטיג פאר רציפות, וייל נאר מיט א מח פנוי און הרבחת הדעת קען מען דאס באוויזן, אנדערש גייט עס נישט.

ווי אויך מוז מען דא אויסרעדן א יסוד גדול איבער די 'וויכטיגע' זאכן וואס באדערן א מענטש און האלטן אים צוריק פון זיך אריינלייגן כל כולו אין תורה און אין עבודת השי"ת.

ס'איז דא א הלכה אין שלחן ערוך אז אויב א מענטש מאכט א נדר על דעת רבים, דאס הייסט אז נאר א רבים קען איהם מתיר נדר זיין, אזא נדר האט גאר א שטארקע כח און מ'קען מען אים דאס נישט מתיר זיין, חוץ אויב ס'איז לצורך מצוה קען מען איהם מתיר נדר זיין.

און די ראי' איז פון די מעשה וואס איז געווען ביי צדקיהו המלך וואס ער איז געווען די לעצטע פון די מלכי בית ישראל, וואס איז שוין דעמאלטס געווען אינטערטעניגט אינטער נבוכדנצר (און שפעטער האט אים נבוכדנצר אינגאנצן אראפגעווראפן פון זיין מלוכה). ויהי היום איז צדקיהו אריין געקומען צו נבוכדנצר און ער זעהט נישט מער און נישט וויניגער ווי דער קעניג עסט א לעבעדיגע בעל חי אן עס הארגענען פון פריער, נבוכדנצר איז געווען א שרעקליכע רוצח ער איז טאקע געווען

אים, וואס דאס האט אים מחזק געווען א גאנצע צייט און אים געהאלטן שטארק, אז דער רבש"ע וועט מיך נאך אהיים נעמען פון דא, אלץ איז פיין און וואויל, אלעס איז לעכטיג, אלעס איז גוט, און גארנישט האט אים נישט געשטערט אין זיין עבודת הבורא.

און אויף אזא מענטש האט דער אייבישטער געזאגט דאס איז א מנהיג ישראל, קיין שום מצב האט אים נישט געמאכט אויפהערן פון דינען דעם אייבירשטען, גארנישט האט אים נישט געשטערט אין זיין רציפות בעבודת בוראו.

ללימוד רציפות נצרכה מח פנוי מדאגות וכל מיני טירדות

הנוגע לענינינו, פארשטייט זיך אז אונז זענען נישט אויף די דרגא פון משה רבינו צו קענען זיין אפגעזינדערט און גארנישט האבן צו טוהן מיט מענטשן, א מענטש מוז האבן א סביבה, גוטע חברים מיט וועם מ'קען פארברענגן, אבער עכ"פ לגבי די שעות רצופות פון לערנען טאר קיין שום זאך נישט שטערן, וויל אויב עפעס שטערט הייסט עס נישט קיין רצופות. גאר נישט טאר נישט שטערן, די קאפ מוז זיין ריין אן קיין דאגות אין טירדות אפי' פון וויכטיגע זאכן, משה רבינו האט אויך געהאט וויכטיגע זאכן אין די יארן עכ"ז האט

בענין השיבות הלימוד ברציפות

געפרעגט פארוואס האט איר אים מתיר נדר געווען, ס'איז דאך געווען א נדר על דעת רבים, איז ווי אזוי האט איר דאס געקענט מתיר זיין און מתיר נדר זיין פאר צדקיהו. און צוליב די מעשה האט ער גאר שטארק מעניש געווען די סנהדרין, ער האט זיי גענומען און צוגעבינדען צו פערדן און זיי זענען אזוי ארומגעשלעפט געווארן דורך די פערדן, און אזוי זענען נעבעך אוועק א מיתה משונה, א שרעקליכע עונש.

צוליב דעם שטייט ג'עפסקנט אין שלחן ערוך אז ווייל מיר זעהן אז די סנהדרין האבן מתיר געווען די נדר לצורך מצוה, מעג מען מתיר זיין על נדר על דעת רבים אויב ס'איז לצורך מצוה.

פרענט די טורי זהב אין הלכות נדרים אויב ס'איז מותר מתיר נדר זיין לצורך מצוה דעמאלטס פארוואס זענען זיי נענט געווארן אויף דעם.

**רוכם של הדאגות והטירדות
המבלבלים דעת הבחורים הם
דמויות ודברים של מה בכך**

לענינינו קען מען זאגן אזוי, אוודאי אויב אזאך שטערט א

מענטש לערנען און דאווענען הייסט דאס לצורך מצוה, אבער מ'דארף פארשטיין אז נישט יעדע זאך וואס באדערט א מענטש און דרייט זיך ביי

די קעניג פון די וועלט אבער ער איז געווען א מטורף, אין נבוכדנצר האט זיך זייער געשעמט אז צדקיהו האט דאס געזעהן האט ער געמאכט מיט צדקיהו א נדר על דעת רבים אז ער טאר דאס נישט אויס זאגן.

פארציילט די גמ' אז צדקיהו האט נישט געקענט

אויסהאלטן אז ער קען דאס נישט פארציילן און אים פארשעמען אז יעדער זאל וויסן וואס פאר א מטורף ער איז און האבן אזא נקמה אויף נבוכדנצר, און ס'האט אים מורא'דיג געשטערט, די נקמה האט געברענגט אין אים און ער האט עס געוואלט קענען פארציילן, איז ער געגאנגען צו די סנהדרין און ער האט געזאגט אז ער האט א סוד צו פארציילן, אבער ער האט געמאכט אויף דעם נדר על דעת רבים דאס נישט צו פארציילן, האט ער געבעטן אז מ'זאל אים עס מתיר זיין אלץ צורך מצוה ווייל דאס נישט קענען עס פארציילען שטערט אים אז ער קען נישט לערנען און דאווענען, און ער מוז מ'זאל אים דאס מתיר נדר זיין. די סנהדרין האבן געזעהן אז ס'שטערט אים אין עבדות ה' האבן זיי אים מתיר נדר געווען און ער האט פארציילט.

נבוכדנצר איז געוואהר געווארן אז ער האט פארציילט, איז

ער געווארן זייער בכעס, האט ער אריבער גערופן די סנהדרין און זיי

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מה

ס'שטערט איז דברים של מה בכך, אז יענער קוקט אויף מיר אזוי, ס'דאכט זיך אהער ס'דאכט זיך אהין, דער האט געמיינט אהער דער אהין, ס'איז אלעס חלומות און דמיונות, וואס טארן נישט שטיין א מענטש אין וועג בכלל און בעבודתו ית' בפרט. פון די מיני זאכן דארף מען זיך היטן כמטחוי קשת ס'שטערט די מענטש פון קאנצעטרירן, ס'שטערט רצופות, פאר לימוד ברצופות איז גאר א וויכטיג זאך אז די קאפ זאל זיין רואיג און נישט נתפעל ווערן פון אלעס ארום.

**משה רבינו לא נתן לשום טירדה
ודאגה להפריע אותו מעבודתו
ודביקותו בה'**

די זעלבע זאך זעהן מיר ביי משה רבינו, אז דוקא אים דער אייבירשטער געשיקט ארויסנעמען די אידן, לכאוו' וואלט מען געקלערט אז די רבש"ע האט געדארפט נעמען איינער וואס איז געווען אין מצרים די לעצטע 70 יאר מיט כלל ישראל, נישט עפעס א נייע מענטש וואס קומט פלוצלינג אן צו גיין און ער זאגט רבותי מיר גייען אהיים, יעצט שטעלט'ס ענק פאר ס'קומט אריין דא א איד וואס קיינער ווייסט נישט פון ווי ער קומט, היינט קען דאס נישט פאסירן ווייל היינט איז יעדער איינער אין די 'קאָלאָרינג ביכלעך', אבער ס'קומט אהן א איד, א באהאלטענע איד, מ'זעהט אים נישט אין די

אים אין קאפ איז באמת א שטער, א מענטש האט די כוחות ארויסציווארפן די מחשבות און דינען דעם אייבירשטען מיט א קלארע קאפ, און לייגן די אלע מחשבות אין א זייט.

דחיינו ווען א מענטש זעהט אז עפעס שטערט אים, דארף ער זיך אליין אפירנעמען צו דאס א אמתע שטער אדער סתם א משוגעת. אסאך מאל קומט א בחור צום מגי"ש און ער זאגט אים אז עפעס שטערט מיך לערנען, און ווען ער פרעגט אים וואס דאס איז, הייבט ער אן מיט א גאנצע ליסטע חלומות און דמיונות, אז יענער לאכט מיך אויס, יענער קוקט אראפ אויף מיר, דער אנדערער האט אים עפעס אריינגעזאגט וכדומה וכדומה, וואס רובם ככולם זענען סתם דמיונות שוא, וואס זענען אדער יא אמת אדער נישט, ס'דאכט זיך אים אז דער קוקט אים אן אזוי און יענער קוקט אים אן אזוי, און נניח אז ער קוקט יא מיינט דאס עפעס, און אז ער קוקט יא אראפ אויף דיר אדער האט דיך אריינגעזאגט, איז וואס, קענסטו שוין צוליב דעם נישט לערנען?

וואס איך מיין צו זאגן איז, אז ס'איז דא זאכן וואס באדערן א מענטש אבער ס'איז בעצם ליצי ליצנות ממש. יעצט אוודאי איז דא א הלכה אז אויב ס'שטערט אין עבודת ד' מעג מען מתיר נדר זיין, די שאלה איז נאר וואס ס'מיינט שטערט, רוב זאכן וואס מרעדט זיך איין אז

בענין השיבות הלימוד ברציפות

ברציפות מיט'ן אייבירשט'ן האט מען אלעס, און מ'דארף גארנישט עפעס אנדערש. און נאר אזא איינער איז ראוי צי זיין דער מנהיג ישראל.

נאכאמאל, קיינער פון אונז קען זיך נישט צושטעלן צום דרגה פון משה רבינו, לא מיניה ולא מקצתיה, אבער דאס איז קלאר, דער ענין פון דינען דעם באשעפער און לערנען ברציפות, ברענגט א געוואלדיגע נאנטקייט צום אייבירשט'ן וואס דאס ברענגט א אומגלויבליכע הצלחה אין תורה, הצלחה אין עבודה, און הצלחה אין יעדע זאך, און אן דעם איז ממש נישט מעגליך מצליח צו זיין בתורה.

גודל דביקותו והשגתו של אדונינו
הרמב"ם ז"ל

די וואך געפאלט אויס די יארצייט סונעם הייליגן רמב"ם (כ' טבת), סאטמאר רב ז"ל פלעגט פארציילן אז די ישמח משה האט אמאל געבעטן אין הימל אז ער וויל זוכה זיין צו די יראת שמים פון א מלאך, האט מען אים געזאגט אז ס'איז נישט מעגליך א מענטש זאל קענען דערהייבן די יראה פון א מלאך, האט ער געבעטן ער וויל זוכה זיין צו די יראה פונם רמב"ם, און למעשה האט ער תיכף געבעטן מ'זאל עס צונעמען פון אים, ווייל ער האט עס פשוט נישט געקענט דערהייבן אפילו פאר א פאר מינוט.

ק'אָלאָרינג ביכלעך' ער קומט פון די הרי אררט, פון די עשרת השבטים וכו' און ער קומט אריין דא אין בארא פארק און ער זאגט רבותי גרייט'ס ענק משיח קומט, ווי אזוי וואלט איר רעאגירט צו אזא מענטש, ווער ביזטו, פון ווי קומסטו וכו' וכו'

ביי יציאת מצרים איז געווען די זעלבע זאך, משה רבינו קומט או און זאגט איך בין א שליח ד', מ'קוקט אים אן ווער ביזטו, פון ווי קומסטו, אזויווי מ'זעהט טאקע אין פסוק (שמות, ד, א) 'ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך ה'', משה האט זיך געזארגט אז מ'וועט אים נישט גלייבן. איז פארוואס האט דער אייבירשטער נישט געקענט נעמען איינער וואס איז געווען צווישן כלל ישראל די אלע יארן.

נאר די תירוץ איז ווי מ'האט געזאגט פריער, די אייבירשטער האט נישט געטראפן קיינער אנדערש חוץ משה רבינו וואס האט ברציפות כל ימי חייו נישט מסיח דעת געווען פונם אייבירשט'ן, א מענטש האט געקענט לעבן 70 יאר אין די פארשטיפסטע ערטער אן מסיח דעת זיין פונעם אייבירשטען, און נאר אזוי האט ער זיך געהאלטן, ווייל אן דעם וואלט ער דאך משוגע געווארן, נישט געזעהן קיינער פון זיינע פריינט, משפחה, זיינע מענטשן מיט וועם א ווארט אויסציטוישן, נאר אז מ'לעבט תמיד

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מז

ובחיי דרבינו משה בן מיימון, ער האט ממש געראטעוועט כלל ישראל, גאנצע קהילות פון כלל ישראל האבן ממש געהאלטן ביים אינטער גיין דעמאלט'ס ווען דער אראבער דער מטורף איז אנגעקומען מיט זיין נייע רעליגיע און האט דאס ארויפגעצווינגען אויף יעדעס איינעם, און אסאך אידן זענען געפאלען קרבנות וועגן דעם, און די רמב"ם בגודל כוחו האט ממש אפגעראטוועט גאנץ כלל ישראל אין יענע מקומות, ווי ס'איז באקאנט זיין אגרת תימן אא"וו.

אבער די עיקר איז געווען די רצופות זיינע בעבודתו ית', זיינע השגות בד' זענען געווען נוראדיג כאטש אפ' ער איז איז געווען מוראדיג פארנומען, ער איז געווען א דאקטער און פלעגט אויף נעמען מענטשן פאר כל מיני ענינים ווי ער אליין שרייבט זיין סדר היום צו רבי שמואל אבן תיבון ז"ל וואס האט איבערגעטייטשט זיינע ספרים פון אראביש אויף לשון קודש און האט זיך געוואלט טרעפן מיטן רמב"ם, און די רמב"ם איז אים מסביר אז ס'איז א שאד פאר אים צו מאכן אזא ווייטע נסיעה ווייל ער וועט נישט קענען רעדן מיט אים מער ווי א פאר מינוט (ער שרייבט אים אז אפילו א שעה צייט צו רעדן וועל איך נישט האבן)!! אבער עכ"ז האט ער

מ'זאגט נאך אז ווען די רמב"ם האט געלייגט תפילין האבן אים צוויי מענטשן געדארפט אונטער האלטן אז ער זאל נישט צוזאמפאלן פון גרויס יראה און דביקות. מ'קען נאר אויסוואקסען א רמב"ם און זוכה צו זיין צו שרייבן אזעלעכע חיבורים אויב מ'האט אזא יראה און מען איז קיינמאל נישט מסיח דעת פונעם אייבירשט'ן.

ס'איז א הפלא ופלא'דיעג עבודה, אז צוויי מענטשן זאל'ן אים דארפן אונטער האלטן בשעת'ן לייגן תפילין, ס'איז נישט צו פארשטיין די גרויסע און הויכע השגות צו וואס די אידן האבן משיג געווען.

ס'איז ידוע אז דער הייליגער צאנזער רב ז"ל ווען ער פלעגט גיין אין מקוה פלעגט ער אויסרעכענען פיהר מענטש'ן, איינער פון זיי איז געווען די רמב"ם. ביי אחינו בני ספרד איז די רמב"ם געווען ווי משה רבינו ממש, און נישט ווייל ער איז געווען א גרויסע דאקטער, נאר זיין דביקות בד' איז געווען עפעס פלאי פלאים, און פון דעם האט ער זוכה געווען צו דעם וואס ער האט זוכה געווען.

ער האט געהאט אזא משונה'דיגע השפעה אז ס'איז געווען די מנהג ביי געוויסע מקומות בין אחבנ"י יוצאי ספרד, אז מ'פלעגן זאגן ביי קדיש בחייכון וביומיכון

בענין השיבות הלימוד ברציפות

גרויס און מ'דארף עס שטארק אפהיטען און דער וואס נוצט די דיבור אויף לימוד ברצופות איז נישט דא קיין גרעסערער וועג פון שטייגען ווי דעם.

גדלות לימוד ברציפות עד שהס"א אינו יכול לשאת אותה ומעמיד על האדם כל מיני קושיים שלא יוכל לקיימה כראוי

ס'איז טאקע נישט גרינג, און די סיבה איז טאקע ווייל צוליב די גרויסקייט פון דעם און אלעס וואס מ'קען אנקומען דורך דעם פארלייגט די סט"א גרויסע כוחות קעגן דעם, ער לייגט מורא'דיגע 'פרעשור' אויף מענטשן אז מ'זאל פילן ווי מ'קען דאס נישט דורכפירן, און דאס איז פשוט ווייל ער קען דאס נישט אויסהאלטן, לערנען ברציפות קען ער נישט אויסהאלטן. ער גייט נישט לאזן דאס זאל ווערן דורכגעפירט, ער לאזט טוהן אלעס אין די וועלט, כבוד התורה, כבוד החסידות וכו' וכו', אלעס ביז לערנען, לערנען לאזט ער נישט, און די קילקולים וואס ווערט פון דעם איז געפערליך.

כגודל הקשיים - כך גודל ההצלחה

משונה/דיגע כוחות לייגט די סט"א אריין אז ס'זאל אנקומען שווער פאר די מענטש,

קיינמאל נישט מסיח דעת געווען פונעם באשעפער פאר קיין רגע.

גודל סגולת ימי השובבי"ם להתעלות במעלות התורה

מדארף וויסען אז די זמנים (שובבי"ם) זענען זייער מסוגל'דיגע זמנים, ווער עס האט נאר אויסגענוצט די זמנים איז זיין השגה געוואקסען אויף א מורא'דיגע אופן. כאטש אפי' אז מ'זעהט אפשר נישט קלאר ווי ס'וואקסט אזוי געוואלדיג, דארף מען וויסען אז דער מציאות איז מ'וואקסט חוץ לדרך הטבע אין די זמנים, אויב נאר מ'האט די שכל אויסצוניצן די זמנים אויף לימוד התורה ועבודת ה' בכלל און אויף לימוד ברציפות בפרט.

די פראבלעם איז נאר די 'וימרהו את חיהם' וואס הגם אונז גייען מיר נישט דורך די שוועריקייטן, עכ"ז יעדע קלייניגקייט שטערט היינט, היינט האבן אידן ב"ה כל טוב וטוב עכ"ז ווינטשט מען זיך הרחבת הדעת, וואס פונקטליך פעלט דיר, איך ווייס נישט אבער הרחבת הדעת דארף ער האבן.....

ס'איז זייער וויכטיג אז מ'זאל זיך נישט לאזן פארפירן פון נארישקייטן און שטערינגען וואס זענען באמת דברים של מה בכך, און ס'איז אויך זייער וויכטיג צו האלטן דעם דיבור בכבוד, די דיבור איז גאר

בענין השיבות הלימוד ברציפות

מט

די זעלבע זאך איז מיט די שטן ווען ער בייסט מענטשן, און לייגט שטערונגען אין וועג, מיינט דאס אז מ'האנדעלט מיט א גוטע מענטש, מ'האנדעלט מיט א גוטע זאך, סתם א שיכור אין די גאס איז אים נישט אינטרעסאנט, פון סתם ליידיג גייער'ס האט ער האט גארנישט, די שטן זוכט זיסע בלוט. איינער וואס לערנט, וואס דאווענט, איינער וואס פירט זיך בחסידות, די מענטשן האט ער זייער ליב צו בייסן ווייל דארט האט ער גוטע סחורה ער ווערט אנגערופן סמ"ך, מ"ם, אל"ף, למ"ד ער איז טאקע די סמ"ך מ"ם אבער ער יונק זיין חיות פון די שם א-ל די כוחות רוחניים, די כח האט ער ליב צו בייסן, דער וואס לערנט און דאווענט דאס איז פאר אים גוטע סחורה, ס'איז א טיפע ענין אבער דאס איז די מציאות, דאס מיינט אז ס'איז גייט האנט מיט האנט, נאר דורך שוועריקייטן קען מען זיך אמת'דיג הייבן.

אויב קענסטו זיך היטן פון אים ווען ער וויל בייסן דעמאלטס דרייט זיך איבער דאס רעדל און מ'שטייגט אויף א מורא'דיגע פארנעם. דער אייבישטער זאל העלפן אז דאס וואס מ'נעמט זיך צוזאם, מ'פראבירט זיך צו מקבל זיין דאס אליין גיט א געוואלדיגע סייעתא דשמיא, יעדער וויל דאך שטייגן, יעדער וויל דאך

אבער מ'דארף וויסן אז בכלל אין עבודת השי"ת און ביי לימוד התורה בפרט ווי שווערער עס קומט אן אלץ גרעסער איז די הצלחה און די זאכן, ס'איז טאקע זייער קאמפליצירט אבער ס'ארבעט אויף דעם אופן אז ווי שווערער עס קומט אן אלץ גרעסער איז די הצלחה.

על דרך ווי מ'האט פריער דערמאנט ס'וואלט קיינמאל נישט געקענט זיין קיין מתן תורה אויב ס'וואלט נישט געווען א גלות מצרים א' וימררו את חייהם' פון פריער, די צוויי זאכן מוזן גיין האנט מיט האנט, אז ס'איז שווער קען מען ארויס קריכען און וואקסען אויב ס'איז נישט שווער טוט עס נישט צופיל אויף.

אם רואה האדם שכל מיני עיכובים משטיינים את דרכו בעבודתו ית' עליו לידע שהוא אך ורק מטעם גדלותו והשיבות עבודתו

און די זמנים איז וויכטיג זיך צו האלטן צוזאמען מיטן אייבירשטן ברציפות און דעמאלטס וועט די הצלחה זיין פלאי פלאים, למעשה די יצר הרע האט זייער ליב די זאך, ער איז פון דעם יונק, מ'קען אין דעם נישט מאריך זיין, אבער אזוי איז דער מציאות אזוי ווי מ'זעהט ביי א 'מאסקיט'א' ווען ס'בייסט זוכט עס זיסע בלוט, סתם צו בייסן איז נישט אינטרעסאנט.

בענין השיבות הלימוד ברציפות

טאקע מצליח זיין, אז מ'גלייבט קען מען עס באווייזן און איר וועט אליינס נישט גלייבן וואס פאר א הצלחה ענק וועלן האבן, ווי שווערער ס'גייט זיין זאל מען וויסען אז די הצלחה וועט זיין אלץ מער און מער, מ'זאל טאקע האבן די הצלחה מ'זאל קענען שטייגן און וואקסן, ביז מ'וועט שוין זוכה זיין צום ישועת ד' במהרה בימינו אמן.

וואקסן, יעדער וויל מצליח זיין, אבער מ'דארף די סייעתא דשמיא אז מ'זאל קענען טאקע אנקומען און אויספירן דאס וואס מ'איז זיך מקבל די מערסטע וואס מ'קען.

זאל די אייבירשטער העלפן אז חפץ ד' בידכם יצליח אז מ'זאל קענען טאקע וואקסען, אבער די עיקר איז אז מדארף גלייבן אז מ'גייט

